

ನೇಸರು

ತಿಂಗಳೋಲೆ

ಮೈಸೂರು ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ ಮುಂಬೈ.

NESARU TINGALOLE

Vol XXII - 3

ಮಾರ್ಚ್ 2004

ಈ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ

ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿ :

ಪ್ರತಿಭಾ ಸ್ಪರ್ಧೆ: ಆಟೋಟಿ ಸ್ಪರ್ಧೆ

● ರಮಾ ವಸಂತ

2

Forthcoming Programmes
Ranga Shibir

3

ಆದ್ಯ ರಂಗಾಚಾರ್ಯ ಶತಮಾನೋತ್ಸವ ನಾಟಕೋತ್ಸವ

● ಓಂದಾಸ್ ಕಣ್ಣಂಗಾರ್

4

Stray Thoughts on a Festival

● Ahalya Ballal

6

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಯಭಾರಿಯಾಗಿ - ಮತ್ತೂರು (ಭಾಗ - 2)

● ಡಾ. ಜಿ.ವಿನ್. ಉಪಾಧ್ಯ

9

ವಿಡಂಬನೆ :

ತಿಪ್ಪನ ನಾಟಕ ಕಂಪ್ನಿ

● ಬಿ.ಬಿ. ಚೇವೂರ, ಸೊಲ್ಲಾಪುರ

11

ಸುತ್ತ-ಮುತ್ತ

14

Rs. 5/-

E-mail : karunadu@bom5.vsnl.net.in

The Mysore Association, Bombay

393, Bhaudaji Road, Matunga, Mumbai - 400 019.

Phone : 2402 4647, 2403 7065 • Fax : 2401 0574

E-mail : karunadu@bom5.vsnl.net.in

ಆಸೋಸಿಯೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭಾ ಸ್ಪರ್ಧೆ; ಆಟೋಟ ಸ್ಪರ್ಧೆ

ಯಾಂತ್ರಿಕ ಜೀವನದ ಸಾಕಷ್ಟಾ ಸಾಕು, ಈ ಗಲಾಟೆ, ಬಿಡುವಿಲ್ಲದ ಕೆಲಸ ಜನಸಂದಣಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಉತ್ಸಾಹವೇ

ಅಂಬಿಗನ ವೇಷದಲ್ಲಿ ಮಿಸ್ ಪ್ರತಿಭಾ ಸ್ಪರ್ಧಾಂಗಣ

ಇಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪನೂ Mental relaxation ಇಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಅನೇಕರ ವಿಚಾರಗಳು. ಯಾಂತ್ರಿಕ ಜೀವನದ ಮುಂಚಿನಂತ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಒಂದು

ಕಿರುಮನರಂಜನೆ ಹಾಗೂ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವೇ ಉತ್ಸಾಹದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಒಂದು ಅವಕಾಶ ಅವಶ್ಯಕ. ಇಂಥ ಒಂದು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಮೈಸೂರು ಆಸೋಸಿಯೇಷನ್ ನವರು ಪ್ರತಿಭಾ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಹಾಗೂ ಆಟೋಟ ಸ್ಪರ್ಧೆಯ ಮೂಲಕ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವರ್ಷವೂ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಜನವರಿ 31 ಹಾಗೂ ಫೆಬ್ರವರಿ 1ನೇ ತಾರೀಖಿನಂದು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದರು.

31 ಶನಿವಾರದಂದು ಪ್ರತಿಭಾ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 4 ಗಂಟೆಗೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಶ್ರೀಮತಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಸೀತಾರಾಂ ಎಲ್ಲರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದರು. ಅಂದಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಮತಿ ಭವಾನಿ ಜಗನ್ನಾಥ್, ಶ್ರೀಮತಿ ಅಹಲ್ಯಾ ಚಿತ್ತರಂಜನ್ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮತಿ ಲೀಲಾ ಬನವಾಸಿ ಅವರು ತೀರ್ಪುಗಾರರಾಗಿದ್ದರು. ಶ್ರೀಮತಿ ಭಾರತಿ ಪ್ರಸಾದ್ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮತಿ ಪುಷ್ಪಾ ರಾವ್ ಅವರು ತೀರ್ಪುಗಾರರ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು. ನಂತರ ಪುಷ್ಪಾಣಿ ಪೃಥ್ವಿಯಿಂದ ಗಣಪತಿ ಸ್ತೋತ್ರದಿಂದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಆರಂಭವಾಯಿತು. ವಿವಿಧ ವೇಷ ಸ್ಪರ್ಧೆ Action Songs, ಕನ್ನಡ ಹಾಡುಗಳು, ದೇವರನಾಮ Pick - N. Speak ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಎಲ್ಲ ವಯಸ್ಸಿನವರೂ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದರು (3ರಿಂದ 50 ವರ್ಷ)

ಸನ್ಯಾಸಿ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೈತ್ರಿ ರಾಧೇಶ್

ತೀರ್ಪುಗಾರರಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ಅಹಲ್ಯಾಚಿತ್ತರಂಜನ್ ಅವರು ಮಾತನಾಡಿ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರವಾಗಿ ಅಡಗಿರುವ ಈ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು, ಅವರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಮತ್ತು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವನ್ನು ಕೊಡುವುದು, ಆ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಹೊರತರಲು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಪ್ರಯತ್ನ ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಶ್ರೀಮತಿ ರಮಾ ವಸಂತ್ ಅವರಿಂದ ಧನ್ಯವಾದಗಳೊಂದಿಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಮುಕ್ತಾಯವಾಯಿತು. ಶ್ರೀಮತಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಸೀತಾರಾಂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು.

ಫೆಬ್ರವರಿ 1, ಭಾನುವಾರದಂದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕನ್ನಡ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಮಿತಿಯ ವಡಾಲಾದಲ್ಲಿರುವ ಶಾಲೆಯ ಮೈದಾನದಲ್ಲಿ ಆಟೋಟ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 10 ಘಂಟೆಗೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು. 5 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಪುಷ್ಪಾಣಿಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು 60 ವಸಂತಗಳನ್ನು ದಾಟಿದ ಹಿರಿಯರು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. Running race, Hit a target, Brisk Walking, Book Balance ಮೊದಲಾದ ಆಟಗಳಿದ್ದವು. ಆಡಿದವರ ಸುಸ್ತು ಪರಿಹರಿಸಲು ಬಿಸ್ಕತ್ತು, ತರಬತ್ತು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಒದಗಿಸಿದರು. ಆಟದ ನಂತರ ಆಸೋಸಿಯೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಪುಷ್ಪಳವಾದ ಬೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮನೆಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದರು.

- ರಮಾ ವಸಂತ್

STATEMENT ABOUT OWNERSHIP AND OTHER PARTICULARS OF NESARU TINGALOLE

1. Place of Publication : Mumbai
2. Periodicity of Publication : Monthly
3. Printer's Name : Aarati Art Printers
Citizenship : India
Address : 101, Varma Chambers,
11, Hornji Street,
Fort, Mumbai-400 001.
4. Publisher's Name : M. A. N. Prasad
Citizenship : India
Address : C/o. The Mysore Association,
393, Bhaudaji Road,
Matunga, Mumbai-400 019.
5. Editor's Name : M. A. N. Prasad
Citizenship : India
Address : C/o. The Mysore Association,
393, Bhaudaji Road,
Matunga, Mumbai-400 019.
6. Name & Address of the Owner of Newspaper : The Mysore Association,
393, Bhaudaji Road,
Matunga, Mumbai-400 019.

I, M. A. N. Prasad hereby declare that the particulars given above are true to best of my knowledge and belief.

THE MYSORE ASSOCIATION, BOMBAY

FORTH COMING PROGRAMMES

Sr.No.	Date	Programme	Time	Venue
1	19th March 2004	Prize Distribution of Annual Talents & Sports Competitions Held Followed by Special Ugadi Eve Dinner Adults: Rs.40/- Per head Child below 12 yrs: Rs. 20/- Please Register Your name Early	7.00 p.m. 8.00 P.M.	Conf. Hall Terrace
2	29th March 2004	Play Reading A discussion with the directors / team members of the plays presented by the 4 local theatre groups in the recently held Adya Rangacharya Shatamanotsav Theatre Festival has been organized. The following Directors will participate: ★ Shri. Bharath Kumar Polipu ★ Shri. Ramu Ramanathan ★ Dr. B. R. Manjunath ★ Shri. Deepak Rajyadhyaksh All theatre lovers are cordially invited	7.00 P.M.	Auditorium
3	30th March 2004	Sri Rama Navami Celebrations Bhajans - by Association's Members Pooja & Prasada Vinayoga	7.00 p.m. 7.30 p.m. onwards	Ground Floor

Rang Shibir

Theatre Workshop for Children

Like the last year, the Mysore Association along with IPTA and Yatri will be conducting workshops for children during the summer vacations.

There will in all be 6 workshops. The dates and timings of the workshops will be as under:

Workshop 1.	3rd to 13th May 2004	10.00 a.m. to 12.30 p.m.
Workshop 2	3rd to 13th May 2004	2.30 p.m. to 5.00 P.M.
Workshop 3.	17th to 27th May 2004	10.00 a.m. to 12.30 p.m.
Workshop 4.	17th to 27th May 2004	2.30 p.m. to 5.00 p.m.
Workshop 5.	31st May to 10th Jun 2004	10.00 a.m. to 12.30 p.m.
Workshop 6.	31st May to 10th Jun 2004	2.30 p.m. to 5.00 p.m.

Further Details will follow

The Workshop is open to all and registration will be on first come first serve basis Please ensure that your child attends the workshops!

Tell your friends to send their children too!!

FOR ALL YOUR DOMESTIC
AND INTERNATIONAL
TRAVEL ARRANGEMENTS

CONTACT

A AUGUST
TRAVEL
SERVICE

Agents For
**INDIAN AIRLINES &
JET AIRLINES**

REGD. OFFICE :

3/15, ASHIANA, SECTOR 17,
VASHI, NAVI MUMBAI
PHONES : 2789 1970*2789 1972
2789 2451

GRAMS : AUGTRASERV

ALSO AT :

2/16, KABBUR HOUSE,
SION (E), MUMBAI-400 022.
PHONES : 2407 2984

2409 3573

2407 7750

TRIMURTI

JEWELLERS

**GOLD AND DIAMOND
ORNAMENTS**

460/4, Venkatesh Niwas,
Ground Floor, Bhaudaji Road,
Opp Mysore Association,
Matunga (C.Rly.) Mumbai-400 019.

Phone : 2402 3485

ಆದ್ಯ ರಂಗಾಚಾರ್ಯ ಶತಮಾನೋತ್ಸವ ನಾಟಕೋತ್ಸವ ಸರ್ವಧರ್ಮ ಸಮಭಾವವನ್ನು ಸದಾ ಪ್ರತಿವಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದವರು ಶ್ರೀರಂಗರು - ಕಾರ್ನಾಡ್

ಶ್ರೀರಂಗರು ಹಿಂದುತ್ವವಾದವನ್ನು ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸರ್ವಧರ್ಮ ಸಮಭಾವವನ್ನು ತಮ್ಮ ಜೀವಿತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರು ಪ್ರತಿವಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದವರು. ಶ್ರೀರಂಗರು ಮಾನವತಾವಾದಿಯಾಗಿದ್ದರು ಅವರು ಇಂದು ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಧರ್ಮಭ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ವಿಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತ ಹಾಗೂ ಖ್ಯಾತ ನಾಟಕಕಾರ ಗಿರೀಶ್ ಕಾರ್ನಾಡ್ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅವರು ಮೈಸೂರು ಅಸೋಸಿಯೇಶನ್

ನಿವೃತ್ತ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ ಜಸ್ಟಿಸ್ ಚಂದ್ರಚೂಡರು ತಮ್ಮ ಹಿರಿಯಕ್ಕೆ ಮೈನಾತಾಯಿ ಪತಿ ಆದ್ಯ ರಂಗಾಚಾರ್ಯರು ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ತಾವು ಮುಂಬಯಿಯ ಚಾಲ್‌ವೊಂದರ ಏಕ ಕೊಠಡಿಯಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮುಂಬಯಿಗೆ ಬಂದ ಶ್ರೀರಂಗರು ಅಲ್ಲೇ ಕುಳಿತು ಪರಿಸರದ ಯಾವುದೇ ಸದ್ಗುಣಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸದೆ ಏಕಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಎಳೆಂಟು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ನಾಟಕ ಬರೆದುದನ್ನು ಜಸ್ಟಿಸ್ ಚಂದ್ರಚೂಡ ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡರು.

ತಾನು ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶನಾಗಿ ಪ್ರಮಾಣ ವಚನ

ಕೊಂಡಾಸ್ ಕಣ್ಣಂಗಾರ್

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರೂಪಿಸಿದರೆ, ಮೈಸೂರು ಅಸೋಸಿಯೇಶನ್ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಎಂ.ಎ.ಎನ್. ಪ್ರಸಾದ್ ವಂದಿಸಿದರು.

ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಅಸೋಸಿಯೇಶನ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಎ. ದೊರಸ್ವಾಮಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ರವಿ ರಾ. ಅಂಜನ್, ಶ್ರೀರಂಗರ ಮಗಳು ಡಾ| ಉಷಾ ದೇಸಾಯಿ ಉಪಸ್ಥಿತರಿದ್ದರು.

ಇಂದಿನ ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ : ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣ

ಟಿ.ವಿ.ಯಿಂದ ರಂಗ ಚಟುವಟಿಕೆ

ನಾಶವಾಗಿಲ್ಲ : ಎಂ. ಎಸ್. ಸತ್ಯು

ಆದ್ಯ ರಂಗಾಚಾರ್ಯ ಶತಮಾನೋತ್ಸವ ನಾಟಕೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಅಂಗವಾಗಿ 'ಇಂದಿನ ರಂಗಭೂಮಿ ಸ್ಥಿತಿ ಗತಿ' ಬಗ್ಗೆ ಸಂವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

ಇದರಲ್ಲಿ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ರಂಗ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಎಂ.ಎಸ್. ಸತ್ಯು, ಸುರೇಶ್ ಆನಗಳ್ಳಿ, ಹಾಗೂ ವಿಮರ್ಶಕ ಪ್ರೊ. ಎಸ್. ಆರ್. ರಮೇಶ್ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ಎಂ.ಎಸ್. ಸತ್ಯುರವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ಟಿ.ವಿ. ಮಾಧ್ಯಮದಿಂದ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಯೆಂಬ ತಪ್ಪು ಕಲ್ಪನೆ ಇದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಕಲಾವಿದರು ಅದಕ್ಕೆ ವಾಲಿದ್ದಾರೆ ನಿಜ. ಆದರೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತರ ಸ್ಥಳಗಳಾದ ಮೈಸೂರು, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಧಾರವಾಡದವರೆಲ್ಲಾ ಟಿ.ವಿ.ಗೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಕಲಾವಿದರೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೋಗುವುದರಿಂದ ಒಂದು ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕೊರತೆಯೂ ಹೆಚ್ಚು ಒಳ್ಳೆದೂ ಹೆಚ್ಚು. ಕಾರಣ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬೇರೆ ಕಡೆ ನಾಟಕ ಸ್ಪರ್ಧೆ, ನಾಟಕ ಉತ್ಸವಗಳೆಲ್ಲಾ ಒಳ್ಳೆಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂದ

ಆದ್ಯ ರಂಗಾಚಾರ್ಯ ಶತಮಾನೋತ್ಸವ ನಾಟಕೋತ್ಸವವನ್ನು ಗಿರೀಶ್ ಕಾರ್ನಾಡ್ ದೀಪಬೆಳಗಿಸಿ ಉದ್ಘಾಟಿಸುತ್ತಿರುವುದು.

ಸಭಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಆದ್ಯ ರಂಗಾಚಾರ್ಯ ಶತಮಾನೋತ್ಸವ ನಾಟಕೋತ್ಸವ ಸಮಿತಿ, ಮೈಸೂರು ಅಸೋಸಿಯೇಶನ್, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘ, ಮುಂಬಯಿ ಇದರ ಜತೆಗೂಡಿ ಆಯೋಜಿಸಿದ ಐದು ದಿನಗಳ ಶ್ರೀರಂಗರ ನಾಟಕೋತ್ಸವವನ್ನು ದೀಪಬೆಳಗಿಸಿ ಉದ್ಘಾಟಿಸಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದವರು ಶ್ರೀರಂಗ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ ಕಾರ್ನಾಡ್ ಮರಾಠಿ - ಕನ್ನಡ ಎರಡೂ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಂಡಿತ್ಯವಿದ್ದ ಅವರು ಮರಾಠಿ ಚಿಂತಕರಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿ ಅವರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಪಡಿ ಮೂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂದರು. ಮರಾಠಿ ನಾಟಕಕಾರರು ವೃತ್ತಿ ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ನಾಟಕ ರಚಿಸಿದರೆ ಕನ್ನಡದ ನಾಟಕಕಾರರು ಮನೋರಂಜನೆಯೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿದ್ದ ವೃತ್ತಿ ರಂಗಭೂಮಿಯಿಂದ ಹೊರಗಿದ್ದು ನಾಟಕ ರಚಿಸಿದರು. ಶ್ರೀರಂಗರು ಹಾಗೆ ಉತ್ತಮ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರೆಲ್ಲದೆ ತಾವೇ ಅದನ್ನು ರಂಗಕ್ಕೂ ತಂದರು ಎಂದು ಕಾರ್ನಾಡ್ ತಿಳಿಸಿದರು. ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಗಳಾಗಿ ಉಪಸ್ಥಿತರಿದ್ದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ

ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಂಗರು ಪತ್ನಿಯೊಂದಿಗೆ ದಿಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಭಾಗಿಯಾದುದನ್ನು ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಅತ್ಯಂತ ಸ್ಮರಣೀಯ ಕ್ಷಣ ಎಂದು ಜಸ್ಟಿಸ್ ಚಂದ್ರಚೂಡರು ಹೇಳಿದರು. ಅಪಲ್ಯಾ ಬಲ್ಲಾಳ್

ಆದ್ಯ ರಂಗಾಚಾರ್ಯ ಶತಮಾನೋತ್ಸವದ ಉದ್ಘಾಟನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಗಿರೀಶ್ ಕಾರ್ನಾಡ್ ಅವರನ್ನು ಶ್ರೀ ಎಸ್. ದೊರಸ್ವಾಮಿಯವರು ಸನ್ಮಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

'ಇಂದಿರ ರಂಗಭೂಮಿ ಸ್ಮಿತಿಗೆ' ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣದಲ್ಲಿ ಖ್ಯಾತ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಎಂ. ಎಸ್. ಸತ್ಯು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವುದು. ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಸುರೇಶ್ ಹನಗಲ್, ಪ್ರೊ. ಎಸ್. ಆರ್. ರಮೇಶ್, ಭರತ್‌ಕುಮಾರ್ ಪೊಲಿಪ್ಪ ಇದ್ದಾರೆ.

ಎಂ.ಎಸ್. ಸತ್ಯುರವರು ಟಿ. ವಿ. ನೋಡುವ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ಬೇರೆಲ್ಲಿಯೂ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ನಾವು ನಾಟಕ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರೆಂದು, ಅವರು ಟಿ.ವಿ.ಗೆ ಸೆಳೆದು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳುವುದು ತಪ್ಪು. ಆದ್ದರಿಂದ ಟಿ.ವಿ.ಯಿಂದ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಯಾವ ಹಾನಿ ಇಲ್ಲ.

ಅದಲ್ಲದೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನಂತಹ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಪೆನಿ ನಾಟಕ ತಂಡಗಳು ಕೂಡಾ ನಿರಂತರ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇವೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಹಲವಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮೈಸೂರಿನ ರಂಗಾಯಣ ಮತ್ತು ಹೆಗ್ಗೋಡಿನ ನೀನಾಸಂ ಒಳ್ಳೆಯ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ನಿರಂತರ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ನಾಟಕಗಳು ಈಗ ಆಗುತ್ತಿರುವುದು ವಿರಳ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಯ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ಹೊಸ ನಾಟಕಕಾರರು ಬರಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ ಒಳ್ಳೆಯ ತ್ಯಾಗ ಮನೋಭಾವನೆ ಯಿಂದ ರಂಗ ಭೂಮಿಗಾಗಿ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದರೆ ರಂಗಭೂಮಿ ಬೆಳೆಯಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ಎಂ. ಎಸ್. ಸತ್ಯುರವರು ರಂಗ ಭೂಮಿಯ ವಿದ್ಯಾಮಾನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಫೂಲವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದರು.

ವಿಮರ್ಶಕ ಎಸ್. ಆರ್. ರಮೇಶ್ : ಈವತ್ತಿನ ಸಂದರ್ಭ ದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ರಂಗ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಆಗುತ್ತಿವೆ. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ಒಂದೆರಡು ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಆಗುತ್ತಾ ಇವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಯೋಗವು ವಿಭಿನ್ನ ಹಾಗೂ ತನ್ನದೇ ಆದಂತಹ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಉತ್ಸಾಹದಾಯಕ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ರಂಗಭೂಮಿ ಇಂದು ಇದೆ. ಆದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯೆಂದರೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಆಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ರಂಗಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಗುರುತಿಸಬೇಕೆಂದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ನಿರಾಶೆ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂದ ರಮೇಶ್‌ರವರು ನಾಟಕವನ್ನು ಮನರಂಜನೆಯ ಮಾಧ್ಯಮ, ವಿಚಾರ ಪ್ರಭಾವ, ಒಟ್ಟು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಬೇಕು. ಒಟ್ಟು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ

ಚಟುವಟಿಕೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಬೇಕು. ಆದರೆ ನಾಟಕ ಈಗ ಎಲ್ಲ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳಿಂದ ದೂರ ಸರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಒಳ್ಳೆಯ ನಾಟಕಕಾರರು ವಿರಳವಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಾಟಕ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಮಾಡುವವರು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬಹುಶಃ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಯಾವುದರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಸಾತ್ವಿಕ ಸೃಷ್ಟಿ ಇಲ್ಲದಿರುವುದೇ ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು. ಟಿ.ವಿ., ಸಿನೇಮಾ ಮಾಧ್ಯಮ, ಯಾವುದೂ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನು ರಂಗಭೂಮಿಯಿಂದ ದೂರ ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಜನ ಈಗಲೂ ನಾಟಕ ನೋಡಲು ಬರುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ವಿಮರ್ಶಕ ಎಸ್. ಆರ್. ರಮೇಶ್‌ರವರು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಸುರೇಶ್ ಆನಗಲ್ : ರಂಗಭೂಮಿಯ ಕೇಂದ್ರವಾದಂತಹ ಗುಣ ಅಂದರೆ ನೇರವಾದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಅದಲ್ಲದೆ ಒಂದು ಅಮೂರ್ತವಾದ ನಾಟಕ ಕೃತಿಗೆ ರಂಗದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ದೇಶಕ ಜೀವ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಆಶಯವನ್ನು ಒಟ್ಟು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ದನ್ನು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಗೆ ನೀಡುವುದು. ಇದನ್ನು ಕಾರಂತರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೊಸ ಮಜಲನ್ನು ಕೊಡುವ ಕೆಲಸ ಕೂಡಾ ಅವರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಇವರಿಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ನಾಟಕ

ಮಾಡುವುದು ಎಂದು ರಂಗನಿರ್ದೇಶಕ ಸುರೇಶ ಹನಗಲ್ ತನ್ನ ಅನಿಸಿಕೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ರಂಗಪ್ರೇಮಿಗಳ ಹಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಈ ಮೂವರು ಉತ್ತರಿಸಿದರು. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘದ ಗೌ. ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಭರತ್‌ಕುಮಾರ್ ಪೊಲಿಪ್ಪ ನಿರೂಪಿಸಿ, ಪರಿಚಯಿಸಿ ವಂದಿಸಿದರು.

ಭಾರತೀಯ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಶ್ರೀರಂಗರ ಕೊಡುಗೆ : ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣ

ಎಂ.ಎಸ್. ಸತ್ಯು : ಕೈಲಾಸಂ ಮತ್ತು ಶ್ರೀರಂಗರ ನಾಟಕಗಳ ಮರುಚಿಂತನೆ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀರಂಗರು ಅವರ ಸಮಕಾಲೀನರು. ಶ್ರೀರಂಗರ ಭಾಷೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿತ್ತು, ವ್ಯಂಗ್ಯವಿತ್ತು. ಅದರ ಜತೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಕಳ ಎಚ್ಚರ ಅವರ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಇವೆ. ಶ್ರೀರಂಗರು ನಿರ್ದೇಶಕರಿಗೆ ಬಂಧನ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ನಿರ್ದೇಶಕರಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಅಗತ್ಯ ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರ ಈ ಮಾರ್ಗ ಕಾರ್ನಾಡ್, ಲಂಕೇಶರಿಗೂ ಪ್ರಭಾವಿಸಿತು. ಕನ್ನಡದ ಆಧುನಿಕ ನಾಟಕಕಾರರು ಈ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಎಚ್ಚರದ ನಾಟಕಕಾರ ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಎಚ್ಚರದಿಂದ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹೊಸ ಶಕೆ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಇವರಿಂದ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಶ್ರೀರಂಗರನ್ನು ಮರುವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ಖ್ಯಾತ ರಂಗ ನಿರ್ದೇಶಕ ಎಂ.ಎಸ್. ಸತ್ಯು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅವರು ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಅದ್ಧ ರಂಗಾಚಾರ್ಯ ಶತಮಾನೋತ್ಸವ ನಾಟಕೋತ್ಸವದ ಅಂಗವಾಗಿ ನಿನ್ನೆ ಮೈಸೂರು ಅಸೋಸಿಯೇಶನ್ ಇಲ್ಲಿ ಆಯೋಜಿಸಿದ್ದ 'ಭಾರತೀಯ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಶ್ರೀರಂಗರ ಕೊಡುಗೆ' ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಮೇಲಿನ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದರು.

ಕಮಲಾಕರ ಸೋನಟಕೆ : ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ನಾನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು (ಪುಟ 8ಕ್ಕೆ)

'ಇಂದಿರ ರಂಗಭೂಮಿ ಸ್ಮಿತಿಗೆ' ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರೊ| ಮಾಧವ ವರ್ಮ ಅವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವುದು.

Stray Thoughts on a Festival

Ahalya Ballal

Granted, a theatre festival in a city that boasts of some celebration or the other twelve months a year is not much of a rarity. Granted, the general response could have

been much more enthusiastic considering the multilingual base. But a theatre festival, dedicated exclusively to the work of one Kannada writer, and that too in Mumbai?... Now that's something!

It is not for nothing that Adya Rangacharya or Shriranga and his works are held in awe in literary and theater circles, especially in Karnataka. With over 40 plays, more than 60 one act plays,

contemporary Indian theatre. Editor T.P. Ashok gives us a more detailed picture of the background to Shriranga's plays in 'Shriranga Samputa - 1 Ayda Natakagalu'

A Scene from the play 'Iye Swargachiye Dwari'

been much more enthusiastic considering the multilingual base. But a theatre festival, dedicated exclusively to the work of one Kannada writer, and that too in Mumbai?... Now that's something!

It is not for nothing that Adya Rangacharya or Shriranga and his works are held in awe in literary and theater circles, especially in Karnataka. With over 40 plays, more than 60 one act plays,

(Publi: Kannada University, Hampi, 1994). It is interesting to note that while the word remembers Adya more for his plays, he himself has said that since the characters and problems in his plays would change as the society around changed, only a few of his plays would remain after him. In fact, he preferred his books in which he came across as critic-thinker to his plays!

Many of Adya's plays were written at a time when traditional society was opening up to modern views and there was a lot of questioning all around. The playwright himself was a Sanskrit scholar and he had done his M.A. in Linguistics in England where he watched many Western plays. Professional Kannada theatre was slowly losing its grip and cinema was making its way into our culture. Hence Adya began to write innovative plays that provided a vehicle for thoughts while exploring the possibilities of the stage simultaneously. Many of his plays dwell on the relationship between the playwright, the play and the audience; some exhibit his deep understanding of the innate human nature; some explore mythology by viewing it through realistic lens; one striking aspect of his plays is the deep empathy with which he etched his female characters.

The Adya Rangacharya Shatamanotasva Theatre Festival held from

the 19th - 24th of Feb. 2004 brought back memories of his personality to old timers and theatre personalities who were fortunate enough to have been trained in the workshop culture that he espoused, while youngsters got a glimpse of his plays through different interpretations. The writer of this piece had to make do with watching only 4 entire plays and 2 plays in parts.

'Iye Swargachiye Dwari' (Marathi; Dir Ravindra Bapat) was a rather longish start to the festival. It showed that man's basic nature remained the same despite changed externals through 3 stories across three eras with a blind man being a constant witness. Though the production itself was commendable in view of the fact that many of these plays were put up at short notice, regular Marathi stage watches felt that it lacked the characteristic grip.

'Nee Maayeyolago Ninnolu Maayeyo' (Kannada; Karnataka Sangha Mumbai; Dir. Bharat Kumar Polipu) put forth the view that man's intellect is a superficial thing that does not hold any real substance. Here an intelligent man tries to do his bit for the welfare of society by resorting to devious methods which finally backfire. Well-designed sets, lighting, use of stage space, believable performances from 2-3 main members of the cast marked the play. An improvement in the quality of acting from the rest of the cast would make this show more effective.

The third days' play 'Siri Purandara'

A Scene from the play 'Siri Purandara'

Kannada; Prayogaranga; V. Ramamurthy) Saw Karnataka's favourite music composer Purandaradasa sans any mythological aura. There are no miracles in the gradual process

A Scene from the play 'Nee Maayeyolago Ninnolu Maayeyo'

several novels and scholarly treatises, this Sangeet Natak Academy cum Shaitya Academy cum Padma Bhushan awardee has contributed richly to the rise of

A Scene from the play 'The Sanjivini Super Show'

of transformation of a worldly miser to a total devotees of God, by passing through the intense turmoil of existence. Pleasant music enhanced the experience of this play from Bangalore.

Out of context's English production of Adya's 'Sanjeevani' entitled "The Sanjeevani SuperShow" (Dir: Ramu Ramanathan) turned out to be one of the

A Scene from the play

'Yenu Bedali Ninna Balige Bandu'

most talked about plays at the festival. For a start, the script featuring Yayati, Devayani, Sharmishta and Puru in the tale of the elixir of life was remarkably altered and edited by the director. The Sutradhar turned out to be literally the string-puller of the play as he was doing most of the talkie part of the characters. Real puppets, actors used as puppets, caricatures, Bollywood style pomp and show punctuated with Hindi film songs at the drop of a hat, Bharatanatyam bols and movements, Beatless lyrics, a zillion sound effects, fancy props, a girl enacting

the role of puru, globalisation,..... you name it! Adya's play ended with Yayati's final acceptance of old age whereas this production takes it one step ahead. The Sutradhar (playwright) proposes to the Nati (audience) who is very particular about her likes and dislikes.

Finally after much persuasion and sincere wooing the lady relents and all's well that ends well. The entire cast comprised of youngsters and their energy was evident till the very end. However people who had seen earlier stage version of this play found it rather difficult to accept the changes, especially the all-pervading influence of cinema and T.V., the masala of Hindi film songs, the comic character (esp. Yayati), etc. Youngsters in the audience enjoyed the Super show. Yet it did raise questions about the liberties that could be permitted while staging a script.

While the first 4 plays were staged at the Mysore Association Hall, the venue shifted to Karnataka Sangha, Matunga for the last 2 days. Artistes of the fine arts wing of Mysore Association presented "Yena Badali Ninna Balige Bandu" (Kannada; Dir. Dr. B. R. Manjunath) on the 5th day of the festival. This play equates the playwright-audience relationship with all its inherent complexities to man-woman relationships. Their were just 6 characters in the play-5 men and a woman. The first half had long drawn-out arguments between the Natakakara and the Prekshaka whereas the second part turned out to be more interesting. Good performances, stage movements, dialogue delivery, detailed characterisation, minimal and appropriate settings were the plus points of this

production. In a sense, the audience got a taste of what Adya's style would have probably been in his time!

The last day showcased a Hindi version of Adya's all-India favourite "Kelu Janamejaya" (Sunu Janammejaya). Directed by Deepak Rajadhyaksha, the production was put up by Awishkar, Mumbai. Adya's play deals with different human attitudes personified as different characters and vividly depicts the conflicts between them while simultaneously commenting on the playwright-audience theme. True to form the play did not disappoint. Very interesting settings and movements, enjoyable acting by most of the crew, a man enacting the role of a lady with commendable ease (the lady artistes were busy with shootings!) added in no small measure to the success of this play.

In conclusion, here is a comment by Meneka Rao, a 20 year old Kannadiga collegian who watched the Sanjeevani Supershow. "The director has taken a lots of liberties with the original play taking the bare story of the myth of Sanjeevani and

A Scene from the play

'Sunu Janamejay'

moulding it suitably to 20th century concerns.....The play has managed to maintain the impossible balance of providing entertainment and substance in equal proportion."

One hopes the same could be said of all theatre productions here in Mumbai and elsewhere. Meanwhile here is a heartfelt tribute to that great luminary Adya Rangacharya.

(With inputs from Meneka Rao)

ಆದ್ಯ ರಂಗಾಚಾರ್ಯ ಶತಮಾನೋತ್ಸವ ನಾಟಕೋತ್ಸವ

(ಪುಟ 5 ರಿಂದ)

ಭೇಟಿಯಾಗಿದ್ದ. ನಾಟಕಕ್ಕೆ ತರಬೇತಿ ಮುಖ್ಯ ಎಂಬುದು ಅವರಿಂದ ನಾನು ಕಲಿತೆ. ಅದು ಅವರ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಮರಾಠಿ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೆ ಹತ್ತಿರದ ಒಲವಿತ್ತು. ಬಾಲ ಗಂಧರ್ವ ಗಜಪತರ್ವಾ ಜೋಷಿರವರ ಸಂಗೀತ ನಾಟಕಗಳು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಮನಗೆದ್ದಿದ್ದವು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಟರು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ನಟರಾಗಿದ್ದರು. ಆದ್ಯರು ಈ ನಾಟಕಗಳ ಉದ್ದೇಶದ ಬಗ್ಗೆ ತೃಪ್ತಿಯರಲಿಲ್ಲ.

ಸುನೋಜನಮೇಜಯ ಅವರ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ನಾಟಕವಾಗಿತ್ತು. NSDಗೆ ಇದನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಈ ನಾಟಕ ಅಂದು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಪ್ರಭಾವಿಸಿತು. ನಟರ ನಿರ್ದೇಶಕರ - ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಬುದ್ಧಿಗೆ, ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೆ ಸಮಾಲಾಗಿತ್ತು ಅವರ ನಾಟಕಗಳು. ಶ್ರೀರಂಗರು ಚಾಣಾಕ್ಷ ನಿರ್ದೇಶಕರಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ನಾದಿರಾ ಬಬ್ಲರ್ : 1968 NSDಗೆ ಸುನೋ ಜನ ಮೇಜಯ. ಪಠ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ಅವರು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಾಟಕಕಾರರಾಗಿ ನಮಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು. ಶ್ರೀರಂಗರು ನನ್ನ ನಾಟಕದ ಅಭಿನಯವನ್ನು ನೋಡಿ 'ಅದ್ಭುತ್ ಕಾಮ್‌ಕಿಯಾ' ಎಂದು ಅಭಿನಂದಿಸಿದರು. ಅವರು ಸಂಪೂರ್ಣ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅವರು ಗಾಂಧಿಯಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿ ಬಹುದು. ಆದರೆ ಅವರು ಸಮಾಜವಾದಿ ನಿಲುವು - ಕಾಳಜಿ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಅವರು ಬರ್ನಾಡ್ ಶಾ ನಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸಿಟ್ಟು ಅಸಹನೆಯನ್ನು ಗವಾನಿಸಿದರೆ ಇದು ಅರ್ಥವಾಗುವುದು. ಇಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ನಾಟಕ ಬರೆದಿರುವುದು ಅದ್ಭುತ ಕೊಡುಗೆ ನಾವು ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ನಾಟಕಗಳು ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಅಳುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿದೆ ಎಂದರು.

ಪ್ರೊ. ಎಸ್.ಆರ್. ರಮೇಶ್ : ನಾವು ನಮ್ಮ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು, ಪೂರ್ವಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಈಗ ಶ್ರೀರಂಗರ ನಾಟಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಇವರ ನಾಟಕಗಳ ಮರು ಓದು ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಸ್ತುತತೆಯ ಕಾಳಜಿಯ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆದರು. ಗಾಂಧಿವಾದದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಪರಿಜನರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪದ್ಧತಿಗೆ ನೇರ ಆಕ್ರಮಣವಾಗಿತ್ತು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಅವರ ನಾಟಕಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಷಮತೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕತ್ತಲೆ-ಬೆಳಕು ಎಂಬ ಹೆಸರೇ ನಾಟಕದ ಪ್ರತಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಹೊಸ ರಂಗಭಾಷೆಯನ್ನು ಈ ನಾಟಕ ನೀಡಿತು ಎಂದರು.

ಪ್ರೊ. ಮಾಧವ ವರ್ಮು : (ರಂಗ ಚಿಂತಕ) : ಭಾರತೀಯ ರಂಗಭೂಮಿ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ ಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟವರಲ್ಲಿ ಆದ್ಯರೂ ಪ್ರಮುಖರು. ಅವರಿಗೆ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಳಜಿ

ಇತ್ತು. ಇದು ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ನಾಟಕದ ತರಬೇತಿ, ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಅರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯ ನೀಡುವ ಸಂಸ್ಥೆ, ನಾಟಕಗ್ರಹಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ, ಇತ್ಯಾದಿ. ನನಗೆ ಶ್ರೀರಂಗರು ಚಿಂತಕರಾಗಿ ಪ್ರಮುಖರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಹೆಚ್ಚು ಚಿಂತಕರು ಬಂದರೆ ಸಮಾಜ ಆರೋಗ್ಯಕರವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಉಪನ್ಯಾಸಕರಿಗೆ ಮೈಸೂರು

'ಅಸೋಸಿಯೇಶನ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ದೊರೆಸ್ವಾಮಿಯವರು ಪುಷ್ಪಗುಚ್ಚ, ನೆನಪಿನ ಕಾಣಿಕೆ ನೀಡಿ ಸತ್ಕರಿಸಿದರು.

ಅಸೋಸಿಯೇಶನ್ ಗೆ. ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಎಂ.ಎ. ಎನ್. ಪ್ರಸಾದ್‌ರವರು ಉಪನ್ಯಾಸಕರನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರೂಪಿಸಿ ವಂದಿಸಿದರು.

ಆದ್ಯ ರಂಗಾಚಾರ್ಯ ಶತಮಾನೋತ್ಸವದ ನಾಟಕೋತ್ಸವ ಸಮಾರೋಪ ರಂಗಭೂಮಿ ಆಸಕ್ತಿಯ ಕ್ಷೇತ್ರ : ಎ.ಕೆ. ಹಂಗಾಲ್

ಆದ್ಯ ರಂಗಾಚಾರ್ಯ ಶತಮಾನೋತ್ಸವ ಸಮಾರೋಪ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿ ಎ.ಕೆ. ಹಂಗಾಲ್ ಅವರನ್ನು ಡಾ. ಉಷಾ ದೇಸಾಯಿ ಸತ್ಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಬಿ.ಜಿ. ನಾಯಕ್ ಇದ್ದಾರೆ.

ರಂಗಭೂಮಿ ನನ್ನ ಅತ್ಯಂತ ಆಸಕ್ತಿಯ ಕ್ಷೇತ್ರ. ಅದು ನನ್ನ ಜೀವನದಕ್ಕೆ ಸದಾ ಹತ್ತಿರವಾಗಿತ್ತು. ಚಿತ್ರ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ನಾನು ನನ್ನನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅಭಿನಯಿಸುವುದನ್ನು ಇಷ್ಟ ಪಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ವೇಶಾವರದಲ್ಲಿ ಪಠಾಣರು ಆವರಿಸಿದ್ದಂತಹ ನೆಲದಲ್ಲೂ 'ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ' ದಂತಹ ಹಿಂದೂ ರಾಜನ ಆವೃತ್ತಿಯ ಕಥೆಯಾ ಧಾರಿತ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅಭಿನಯಿಸಿದ್ದು ಅವಿಸ್ಮರಣೀಯಗಳಿಗೆ ಎಂದು ಖ್ಯಾತ ಚಿತ್ರ ಹಾಗೂ ರಂಗನಟ ಎ.ಕೆ. ಹಂಗಾಲ್ ತಿಳಿಸಿದರು. ಅವರು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘದ ಸಭಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ಆದ್ಯ ರಂಗಾಚಾರ್ಯ ಶತಮಾನೋತ್ಸವ ನಾಟಕೋತ್ಸವದ ಸಮಾರೋಪ ಸಮಾರಂಭದ ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕಾಳಿದಾಸನಂತಹ ಮಹಾನ್ ನಾಟಕಕಾರರ ಪರಂಪರೆ ಇರುವಂಥ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಂಗರಂಥ ನಾಟಕಕಾರರು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನಲ್ಲ. ಶ್ರೀರಂಗರು ಕನ್ನಡವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಇಡೀ ಭಾರತೀಯ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಅಪಾರವಾದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದು ಅವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ನಾಟಕೋತ್ಸವ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ ಎಂದರು.

ಅವರಿಗೆ ಶ್ರೀರಂಗರ ಪುತ್ರಿ ಉಷಾ ದೇಸಾಯಿ ಪುಷ್ಪಗುಚ್ಚ ಹಾಗೂ ನೆನಪಿನ ಕಾಣಿಕೆ ನೀಡಿ ಸತ್ಕರಿಸಿದರು.

ವೊದಲಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘದ ಜತೆಕೋಶಾಧಿಕಾರಿ ಬಿ.ಜಿ. ನಾಯಕ್ ಸ್ವಾಗತ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದರೆ, ಮೈಸೂರು

ಅಸೋಸಿಯೇಶನ್ ಗೆ. ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಎಂ.ಎ.ಎನ್. ಪ್ರಸಾದ್ ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಯವರನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರೂಪಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ ವಂದಿಸಿದರು.

ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾಟಕೋತ್ಸವದ ಕೊನೆಯ ನಾಟಕವಾದ "ಸುನೋ ಜನಮೇಜಯ" ನಾಟಕದ ನಿರ್ದೇಶಕ ರಾದ ಶ್ರೀ ದೀಪಕ್ ರಾಜಾಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ಎ.ಕೆ. ಹಂಗಾಲ್ ಪುಷ್ಪಗುಚ್ಚ ನೆನಪಿನ ಕಾಣಿಕೆ ನೀಡಿ ಸತ್ಕರಿಸಿದರು.

ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಎಂ.ಎ.ಎನ್. ಪ್ರಸಾದ್, ಉಷಾ ದೇಸಾಯಿ, ಎ.ಕೆ. ಹಂಗಾಲ್ ಬಿ.ಜಿ. ನಾಯಕ್ ಉಪಸ್ಥಿತರಿದ್ದರು.

***

ನಿರಂತರ ಆರು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ನಡೆದ ಆದ್ಯ ರಂಗಾಚಾರ್ಯ ಶತಮಾನೋತ್ಸವ ನಾಟಕೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಂಗರು ರಚಿಸಿದ ನಾಟಕಗಳು ಕನ್ನಡ, ಮರಾಠಿ, ಹಿಂದಿ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ರಂಗ ಪ್ರದರ್ಶನ ಗೊಂಡವು. ಪುಣೆಯ ಭರತನಾಟ್ಯ ಸಂಶೋಧನಾ ಮಂದಿರದ ಕಲಾವಿದರು ಶ್ರೀರಂಗರ ಮರಾಠಿ ರೂಪಾಂತರ 'ಇಯೆ ಸ್ವರ್ಗಾಚಿಯೀ ದ್ಯಾರೀ' (ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಮೂರು ದಾರಿಗಳು) ನಾಟಕ ರವೀಂದ್ರ ಬಾಪಟ್ ನಿರ್ದೇಶನದಲ್ಲಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘ, ಮುಂಬಯಿ ಕಲಾಭಾರತಿ ತಂಡದವರು 'ನೀ ಮಾಯೆಯೊಳಗೋ ನಿನ್ನೊಳು ಮಾಯೆಯೋ' ಕನ್ನಡ ನಾಟಕವನ್ನು ಭರತ್ ಕುಮಾರ್ ಪೊಲಿವೈ ನಿರ್ದೇಶನದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಯೋಗ ರಂಗ ಬೆಂಗಳೂರು ಕಲಾವಿದರು 'ಸಿರಿಪುರಂದರ' ಕನ್ನಡ ನಾಟಕ ಎ. (ಪುಟ 13ಕ್ಕೆ)

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಯಭಾರಿಯಾಗಿ - ಮತ್ತೂರು

ಭಾಗ - 2

ಮತ್ತೂರು ಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿ ಅವರದು ಧೀಮಂತ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ. ಅವರೊಬ್ಬ ಅಸಾಧಾರಣ ವಾಗ್ಮಿ. ಅವರದು ಬಹುಮುಖ ಪ್ರತಿಭೆ. ಇಪ್ಪತ್ತು ಮೂರು ವರ್ಷ ಲಂಡನ್‌ನಲ್ಲಿಯೂ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಪರಿಚಯಿಸಿದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಯಭಾರಿ ಅವರು ಮತ್ತೂರು ಅವರ ಜೀವನ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಐದಾರು ಕಂತುಗಳಲ್ಲಿ 'ನೇಸರು' ಎಂಬಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗುವುದು. ಡಾ. ಜಿ.ಎನ್. ಉಪಾಧ್ಯ ಅವರು ಈ ಲೇಖನ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

'ಮತ್ತೂರ್ ಜೀ' ಇದು ಮಹಾನ್ ಸಾಧಕ ಮತ್ತೂರು ಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿ ಅವರ ಅಭಿನಂದನ ಗ್ರಂಥ. ಈ ಕೃತಿಯ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಅವಧಾನಿಗಳು ಒಂದು ಮಾತು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. "ವಾಲ್ಮೀಕಿಯಿಂದ ಆಯೋಧ್ಯೆ, ವ್ಯಾಸರಿಂದ ಬದರೀ, ಶಂಕರರಿಂದ ಕಾಲಟ, ಕಾಳಿದಾಸರಿಂದ ಉಜ್ಜಯಿನೀ ನಗರಗಳು ಪಾವನಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಕುಮಾರವ್ಯಾಸರಿಂದ ಗದಗ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಶರಿಂದ ದೇವನೂರು ಅಮರವಾದವು. ಡಿವಿಜಿ ಅವರಿಂದ ದೇವರಾಯ ಸಮುದ್ರವೂ, ವೆಂಕಟೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ಅವರಿಂದ ಮಾಸ್ತಿಯೂ ಖ್ಯಾತವಾದಂತೆ ಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿ ಅವರಿಂದ ಮತ್ತೂರು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯೇ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ನಡೆನುಡಿ ಬರೆಹಗಳ ಮೂಲಕ ಮತ್ತೂರು ಅವರು ಜನಮಾನಸದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಛಾಪನ್ನು ಒತ್ತಿದ್ದಾರೆ. "ಕೋಶ ಓದಬೇಕು, ದೇಶ ಸುತ್ತಬೇಕು" ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಅವರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವ್ಯಂಗ್ಯಗೊಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಬಸ್‌ಕಂಡೆಕ್ಟರನಾಗಿ, ರಾಜಾಮಿಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಗಾರನಾಗಿ, ಪತ್ರಕರ್ತನಾಗಿ, ಜನಪ್ರಿಯ ಕಾದಂಬರಿಕಾರರಾಗಿ ಅನುವಾದಕಾರರಾಗಿ, ಗಾಂಧಿವಾದಿಯಾಗಿ, ಬಹುಭಾಷಾ ವಿಶಾರದರಾಗಿ, ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾ ಭವನದ ಯಶಸ್ವಿ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ, ಪ್ರಕಾಶಕರಾಗಿ, ಲೇಖಕರಾಗಿ, ವಾಗ್ಮಿಯಾಗಿ ಸಮಾಜಸೇವಕರಾಗಿ ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಿಂದ ಒಂದಾಗಿ ಸೈಸ್ಯೆ ಎನಿಸಿಕೊಂಡ ಈ ಕನ್ನಡಿಗ ಒಬ್ಬ ಅದರ್ಶ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಯಭಾರಿಯೇ ಸರಿ.

ಮತ್ತೂರು ಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿ ಅವರು ಎರಡೂವರೆ ದಶಕಗಳ ಕಾಲ ಲಂಡನ್ನಿನಲ್ಲಿರುವ ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾಭವನದ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ಗೃಹ ಸಾಧನೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಆಳಲಗಲ ವೈಭವವನ್ನು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಉಣಬಡಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿಗೂ ಅವರು ಭಾಜನರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ತುಂಗಾ ನದಿಯಿಂದ ಲಂಡನ್‌ನ ಥೇಮ್ಸ್‌ನದಿಯ ವರೆಗೆ ಮತ್ತೂರು ಅವರು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಿಚಾರಕಿ ಗೈದಿರುವುದು ಅವರ ಬಹುಮುಖ ಪ್ರತಿಭೆಗೆ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಲಂಡನ್‌ನಲ್ಲಿನ ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಅವರು ಹೀಗೆ ತೆರೆದಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ನಾನು ಲಂಡನ್‌ಗೆ ಹೋದುದು, ಅಲ್ಲಿನ ಭಾರತೀಯ

ವಿದ್ಯಾಭವನದ ನಿರ್ದೇಶಕನಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ಇದೆಲ್ಲ ಯೋಗಾಯೋಗವೇ ಎಂದು ಕೊಂಡಿರುವೆ. ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಸಂಪಾದಕನಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. 1970ನೇ ಇಸವಿ ಜೂನ್ ತಿಂಗಳು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಭಾರತದ ವಾಚನ - ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅನಂತರ ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾಭವನದ ಬೆಂಗಳೂರು ಕೇಂದ್ರದ ಗೌರವ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿ ಹಾಗೂ ಭವನದ ಡೈರೆಕ್ಟರ್ ಜನರಲ್ ಆಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣನ್ ಅವರು ಭೇಟಿಯಾಗಿ ಉಪನ್ಯಾಸದ ಬಗೆಗೆ ನಾಲ್ಕು ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಲೇ ಒಂದು ತಮ್ಮನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗುವಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ

ವೈಸೂರು ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ನಿನ ಬಂಗಾರ ಹಬ್ಬದ ದತ್ತಿ ಉಪನ್ಯಾಸ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಜನವರಿ 16 ಮತ್ತು 17 ರಂದು ಶ್ರೀ ಮತ್ತೂರು ಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿಯವರು ಉಪನ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು.

ಯೋಚನೆಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಾನು ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೆಸರು ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿನ ಜನರ ಓದುಗರ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿದ್ದೆ. ಮೂರನೇ ದಿನ ರಾಮಕೃಷ್ಣನ್ ಅವರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದೆ. ಅವರು ನನ್ನ ಸದ್ಯದ ಉದ್ಯೋಗ, ಸಂಪಾದನೆಯ ಕುರಿತು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಾ ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾಭವನಕ್ಕೆ ನೀವೇಕೆ ಸೇರಿ ಕೊಳ್ಳಬಾರದು? ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ನನಗೆ ದಿಗಿಲಾಯಿತು. 'ಬೆಂಗಳೂರು ಕೇಂದ್ರದ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಆಗಿ' ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ನಾನು ಆಡಳಿತಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನುರಿತವನಲ್ಲ ಎಂದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದರೆ ದಿವಾಕರ ಅವರಿಗೆ ಬೇಸರವಾದೀತು

ಎಂದೆ. ಮುಂದೆ ರಾಮಕೃಷ್ಣನ್ ಅವರೇ ದಿವಾಕರರನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿ ನನ್ನನ್ನು ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾಭವನದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿದರು. ತಕ್ಕ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರಚಾರ ಮೊದಲಾದವು ನನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದ ವಿಷಯಗಳೇ ಆಗಿದ್ದವು. ಇದಾದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣನ್ ಒಂದು ದಿನ ನನಗೆ ಪೋನಾಯಿಸಿ ಲಂಡನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಆರಂಭಗೊಳ್ಳಲಿರುವ ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾಭವನದ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಆಗಿ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಹಾಗೂ ಭಯ ಏಕಕಾಲಕ್ಕಾಯಿತು. ಎತ್ತಣ ಮಾಮರ ಎತ್ತಣ ಕೋಗಿಲೆ ಎತ್ತನೆಂದ ಎತ್ತ ಸಂಬಂಧವಯ್ಯಾ ಎಂದು ಕೊಂಡೆ. ಕೊನೆಗೂ ಒಂದು ಶುಭ ದಿನ ಲಂಡನ್‌ಗೆ ಹೋದೆ. ಸೂರ್ಯ ಮುಳುಗದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಎಂದೇ ನಾಮಾಂಕಿತವಾಗಿದ್ದ ಆಂಗ್ಲರ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಾನು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬಂದುದು ಯಾವ ದೈವಲೀಲೆಯ ಸಂಕಲ್ಪವೋ ನಾನರಿಯೆ.

ಲಂಡನ್‌ನ 35 ಗ್ರೇಟ್ ರೆಸಲ್ಟ್ ಸ್ಟ್ರೀಟ್‌ನ ಸಣ್ಣ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾಭವನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿತು. ಯಾವುದೇ ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸವಿರಬಹುದು. ಅದು ಚಿಕ್ಕದಾಗಿಯೇ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂದು ವಿದ್ಯಾಭವನ ಬೃಹತ್ ಆಗಿ ಬೆಳೆದಿದೆ. ನಾನು ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರನ್ನೇ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಭವನದ ಸದಸ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ನನಗೆ ಹಿಂದಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಲಂಡನ್‌ನಲ್ಲಿ ಅದು ತುಂಬಾ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಕೃಷ್ಣ ಜನ್ಮಾಷ್ಟಮಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸೌತ್ ಹ್ಯಾಂಪ್ಟನ್‌ನವರು ನನ್ನನ್ನು ಭಾರ್ಷಣ ಮಾಡಲು ಕರೆದರು. ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಉಪನ್ಯಾಸ ಹಿಡಿಸಿರಬೇಕು. ಪ್ರತಿವಾರವೂ ಉಪನ್ಯಾಸ ಏರ್ಪಾಟಾಯಿತು. ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಐವತ್ತೆರಡು ಭಾರ್ಷಣಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ಸಾಕಷ್ಟು ಜನಪರಿಚಿತರಾದರು. ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾಭವನದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಸದಸ್ಯತ್ವ ಹೆಚ್ಚಿಸತೊಡಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿನ ಪಂಚಾಬಿಗಳು ಗುಜರಾತಿಗಳು ಹೆಚ್ಚು ದೈವ ಭಕ್ತರು. ಅವರು ನಡೆಸುವ ಧಾರ್ಮಿಕ - ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಭಾಗಿಯಾಗತೊಡಗಿದೆ. ವೇದ ಉಪನಿಷತ್ತು, ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ ಮೊದಲಾದ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಹಿಡಿತವಿದ್ದುದರಿಂದ ಅದು ಇಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಮಂತ್ರದ ಅರ್ಥ, ಉದ್ದೇಶ, ಶ್ಲೋಕದ ಅರ್ಥ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಇದು ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿತು.

ನಾನು, ಲಂಡನ್‌ಗೆ ಹೋದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಭಾಷಾ ಬಳಗಗಳಿದ್ದೇ ಮೈಲುಗೈ. 17 ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳ ಬಳಗಗಳಿದ್ದವು. ಬಂಗಾಳಿ, ತಮಿಳು, ತೆಲುಗು, ಅಸ್ಸಾಮಿ, ಮರಾಠಿ, ಅಬ್ಬುಟ್ಟಾ ಎಷ್ಟೊಂದು ಭಾಷಾ ಬಳಗಗಳು ಎಂದುಕೊಂಡೆ. ನಾನು ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾಭವನದ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ನನ್ನ ಆಗಮನ ಈ ಜನಕ್ಕೆ

ಹಿತವಾಗಿ ಕಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾಭವನದ ಬಗೆಗೆ ಅವರದ್ದೇ ಆದ ಸಂಶಯಗಳಿದ್ದವು. ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಸಂಘಟನೆ ಇರುವಾಗ ಇಂಥದೊಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಗುಮಾನಿಯಿಂದ ನೋಡುವುದು ಸಹಜವೇ ಆಗಿತ್ತು. ನಾನು ನೀಡಿದ ಉಪನ್ಯಾಸ - ಮಾತು ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಲಂಡನ್‌ನ ನೂರಾರು ಕಡೆ ಉಪನ್ಯಾಸಕನಾಗಿ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ದುಡ್ಡಿನವರೇ. ಒಳ್ಳೆಯ ವಿದ್ಯಾಂಸರು ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ನಾಡು ನುಡಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗೆಗೆ ಹೊರದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದವರಿಗೆ ಅದೆಂಥ ಪ್ರೀತಿ, ಮಮತೆ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ನನಗೆ ಲಂಡನ್‌ನಲ್ಲಿ ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಅಭಿಮನ್ಯು ಚಕ್ರವ್ಯೂಹವನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ಒಳಹೋಗುವ ತಂತ್ರವನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಿಳಿದಿದ್ದಂತೆ ಲಂಡನ್‌ನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಜನರ, ಆ ದೇಶದ ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನ ಒಳಹೋಗುವ ತಂತ್ರವಾಗಿ ನನನಗೆ ತಿಳಿದದ್ದು ಒಂದೇ - ಮಾತಿನ ಕಲೆ ! ದಿನಗಳು ಓಡುತ್ತಿದ್ದವು. ನಾನು ಬಂದು 8-10 ತಿಂಗಳು ಉರುಳಿ ಹೋಗಿವೆ, ಭವನದ ಯಾವ ಕೆಲಸವೂ ಆರಂಭವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನಿಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ನೆಲೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿನ ಆಹಾರ ಊಟ ಸರಿಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಹಳ ಬೇಸರ, ಅಸಹಾಯಕತೆ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಡತೊಡಗಿತು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ನೆರವಿಗೆ ಬಂದವರು ಭಾರತೀಯ ಮೂಲದ ಮಾಣಿಕ್ ಸೊಹ್ರಾಬ್ ದಲಾಲ್‌ಜೀ ಎಂಬವರು. ಅವರು ಪಾರ್ಸಿ ಪಂಥದವರು. ಟಾಟಾದವರು ದಲಾಲ್‌ಜೀ ಅವರನ್ನು ಏರ್ ಇಂಡಿಯಾದ ಆಫೀಸು ತೆರೆಯಲು ಲಂಡನ್‌ಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದರಂತೆ ಅವರು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಸ್ಥಿತಿವಂತರಾಗಿದ್ದರು. ಜೊತೆಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕುರಿತು ವಿಶೇಷವಾದ ಕಾಳಜಿಯೂ ಇತ್ತು. ದಲಾಲ್‌ಜೀ ಅವರು ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾಭವನದ ಲಂಡನ್ ಕೇಂದ್ರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ಭವನ ಹಿಂತಿರುಗಿ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಐದು ಮಹಡಿಗಳ ಕಟ್ಟಡವೊಂದನ್ನು ಲೀಸ್‌ಮೇಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಭವನದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು ಹೆಗ್ಗುರುತು.

ನಾನು ಲಂಡನ್ನಿನ ಅನೇಕ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಪನ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ತರಬೇತಿಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆದುಕೊಂಡೆ. ಮಾತಿನ ತರಬೇತಿಯ ತರಗತಿಯ ಮೂರು ತಿಂಗಳು ಮುಗಿದ ಕೂಡಲೇ ನಿಮ್ಮ ಮಾತಿನ ಶೈಲಿ, ಭಾಷೆ ಎಲ್ಲವೂ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ನಿಮಗೆ ತರಬೇತಿಯ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಮೂರೇ ತಿಂಗಳಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲದೇ ಅವರೇ ನನ್ನ ಫೀಯನ್ನು ವಾಪಾಸ್ಸು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿದರು ! ಇದಾದ ಕೆಲಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಐನೂರು ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಲಂಡನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ಸಂಘವೊಂದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆವು. ಕನ್ನಡ ಸಂಘ, ಇಂದು ಅಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದೆ ಎಂಬುದು ಸಂತೋಷದ ಸಂಗತಿ. ಖಿಮ್ಮಿ ಬಾಯಿ ಎಂಬ ದಾನಿಯೊಬ್ಬರು ಭವನದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಉದಾರ

ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ನೆರವು ನೀಡಿದರು. ಭವನವನ್ನು ನಡೆಸಲು ನಿಧಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಸಂಗೀತ, ನಾಟಕ, ನಾಟ್ಯ, ವೊದಲಾದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿದೆವು. ಭವನದ ಸಹಾಯಾರ್ಥ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕೊಡಲು ಕಲಾವಿದರು ಮುಂದಾದರು. ಯೋಗಾಚಾರ್ಯ ಬಿ.ಕೆ. ಎಸ್. ಐಯ್ಯಂಗಾರ್ ಅವರು ವೊದಲ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಡೆಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಇಂದು ಲಂಡನ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಿ.ಕೆ.ಎಸ್. ಅವರ ಸುಮಾರು 250ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಯೋಗ ಶಾಲೆಗಳಿವೆ. ಸಾವಿರಾರು ಮಂದಿ ಶಿಷ್ಯಂದಿರಿದ್ದಾರೆ. ಆಮೇಲೆ ಕಲಾವಿದೆ ಯಾಮಿನಿ ಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿ, ಭೀಮಸೇನ್ ಜೋಶಿ, ಬಾಲ ಮುರಳಿ, ಲತಾ ಮಂಗೇಶ್ಕರ್, ಅಮಿತಾ ಬಚ್ಚನ್, ಹೀಗೆ ನೂರಾರು ಮಂದಿ ಕಲಾವಿದರು ಲಂಡನ್ನಿಗೆ ಬಂದು ಹೋದರು. ಭಾರತದಿಂದ ಲಂಡನ್ನಿಗೆ ಬಂದ ಕಲಾವಿದರೇ ಇಲ್ಲ ಎಂಬಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಭವನ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಯಿತು. ನನ್ನ ಹೆಸರು ಅಲ್ಲಿ ಮಾಯವಾಗಿ, ಊರ ಹೆಸರೂ ವಿರೂಪಗೊಂಡು 'ಮಾಥೂರ್‌ಜಿ' ಆದೆ. ಇದರಿಂದ ಉತ್ತರ ಭಾರತದವರೂ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದವರು ಇವ ನಮ್ಮವ ಇವ ನಮ್ಮವ ಎಂದು ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾಭವನದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಹೆಗಲುಕೊಟ್ಟರು ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಪೌಂಡ್ ಒಟ್ಟುಮಾಡಿ ಭವನದ ಭವನವನ್ನು ಖರೀದಿಸಿದ್ದು ಸಾವಾನ್ಯ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲ. ಜನ ಬೆಂಬಲವಿದ್ದರೆ ಏನನ್ನೂ ಸಾಧಿಸಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ನಂಬಿಕೊಂಡೆವೆ. ಅದು ಸತ್ಯವಾದದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಆತೀವ ಸಂತೋಷ. ಒಂದು ರೀತಿಯ ತೃಪ್ತಿ ಉಂಟಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ.

ಬಿಬಿಸಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಷಣ ಶತಕ !

ಒಂದು ಬಾರಿ ಅನ್ಯ ಕಾರ್ಯ ನಿಮಿತ್ತ ಬಿಬಿಸಿ ಟೆಲಿವಿಷನ್‌ನವರು ನಮ್ಮ ಕಛೇರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಅಂದು ರಾಬಿ ಹಬ್ಬ, ಯುವಕರಲ್ಲ ರಾಬಿ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಬಿಬಿಸಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ರಾಬಿ ಹಬ್ಬದ ಮಹತ್ವದ ಬಗೆಗೆ ಕೇಳಿದ. "ಈ ದಿನ ರಾಬಿ ಹಬ್ಬ, ಒಡಹುಟ್ಟಿದ ಸಹೋದರರು ನಮ್ಮ ರಕ್ತಕ್ಕೆ ಸದಾ ಇರಲಿ ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೊಡುವಂತೆ ಅಕ್ಕ ತಂಗಿಯರು ಅವರ ಬಲಗೈಗೆ ರಾಬಿ ಎಂದು ಈ ಬಣ್ಣದ ದಾರವನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ರಕ್ಷಾ ಬಂಧನ ಎಂದು ಹೆಸರು. ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡಿದಂತೆ ನಡೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಎಂದೆ. ಅವರಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಹಬ್ಬಗಳಿವೆ ಎಂದು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು. ನಾನು ಇಂಥ ಮೂವತ್ತಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತೇವೆ ಎಂದೆ. ಆತ ನಿಜಕ್ಕೂ ಎಂದು ಕಣ್ಣಿರಳಿಸಿದ ! ನಮ್ಮ ಹಬ್ಬಗಳ ಕುರಿತೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಬಿಬಿಸಿ ಚಾನೆಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಹತ್ತಾರು ಕಂಟುಗಳಲ್ಲಿ ಉಪನ್ಯಾಸ ನೀಡಿದೆ. ಇಡೀ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಭಾರತೀಯ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಭಾಷಣ

ಹಿಡಿಸಿತೆಂದು ಬಿಬಿಸಿಗೆ ಧನ್ಯವಾದಗಳ ಸುರಿಮಳೆಗೆರೆದರು. ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿ ಜಯಂತಿಯಂದು ನಾನು ಸರ್ವಧರ್ಮ ಸಮನ್ವಯದ ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಿದೆ. ಕ್ರೈಸ್ತ ಮತದ ಪಾದ್ರಿಗಳೂ ಮೆಚ್ಚಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿದ್ದರು. ಒಳ್ಳೆಯ ಜನ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಅಂಶ ಲಂಡನ್‌ನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಮನದಟ್ಟಾಯಿತು. ಬಿಬಿಸಿ ಅವರು ಮತ್ತೆ ನನಗೆ ಗಂಟು ಬಿದ್ದರು. ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಕುರಿತು ಉಪನ್ಯಾಸ ನೀಡುವಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. 1983ರ ವರೆಗೆ ಬಿಬಿಸಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರೈಸ್ತ ಮತ, ಇಸ್ಲಾಂ, ಜುಡಾಯಿಸಂ, ಸಿಖ್, ಬೌದ್ಧ ವೊದಲಾದ ಮತಗಳ ಕುರಿತು ಸಾಕಷ್ಟು ಮಂದಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಬಗೆಗೆ ಯಾರೂ ಮಾತನಾಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಾಗರ ದಾಟಿಯ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಟೆಲಿವಿಷನ್ ಆದ ಬಿಬಿಸಿ ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಎಲ್ಲ ದೇಶಕ್ಕೂ ತಲುಪುವಂಥ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್ ಹೊಂದಿರುವ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಮಾಧ್ಯಮ. ಅಲ್ಲಿ ಭಾಷಣ ಕೊಡುವುದು ಸುಲಭದ ಮಾತಲ್ಲ. ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಕೇಳುವ ಮಾತನ್ನು ಆಡುವಾಗ ತೀವ್ರಕಾಳಜಿವಹಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಬಿಬಿಸಿಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಒಂದಲ್ಲ ಎರಡಲ್ಲ ನೂರನಾಲ್ಕು ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ಇದು ಭಾರತ ಮಾತೆಗೆ ಸಂದ ಗೌರವ ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಬಿಬಿಸಿಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಮತ್ತೆ "ನಾನೊಬ್ಬ ಹಿಂದುವಾಗಿ, ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದವನಾಗಿ ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವೆ ಎಂದು ಒತ್ತಿ ಉಚ್ಚರಿಸಲು ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನನಗೇಕೋ ಇದು ಮುಖಗರವಾಗಿ ಕಂಡಿತು. "ವಸುದೈವ ಕುಟುಂಬಕಂ" ಎಂಬ ಮಹಾನ್ ತತ್ವವನ್ನು ಸಾರಿದ ಈ ಧರ್ಮದವನಾಗಿ ಸಂಕುಚಿತ ಮನೋಧರ್ಮವನ್ನು ಬಿಬಿಸಿಯ ನನ್ನ ಅಂತರಾತ್ಮ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. 1984ರಲ್ಲಿ ಬಿಬಿಸಿಗೆ ಅರವತ್ತು ತುಂಬಿದ ವಜ್ರಮಹೋತ್ಸವ. ಸೇಂಟ್ ಪಾಲ್ಸ್ ಚರ್ಚ್‌ನಲ್ಲಿ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಏರ್ಪಾಟಾಗಿತ್ತು. ಬ್ರಿಟನ್‌ನ ಎಲಿಜಬೆತ್ ರಾಣಿ ಅವರೇ ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಯಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದರು. ಸರ್ವಧರ್ಮ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ನಾನು ಋಗ್ವೇದದ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸಿದೆ. ಅದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ಲಯಬದ್ಧವಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ. ಜನಶ್ರೋತಮ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹರ್ಷದಿಂದ ಕರತಾಡನ ಮಾಡಿತು. ಎಲ್ಲೆಡೆ ಶಾಂತಿ ಲಭಿಸಲಿ, ಮನುಕುಲಕ್ಕೆ ಒಳಿತಿಗಲಿ, ಲೋಕ ಹಿತವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿರಿ ಎಂಬುದು ಆ ಶ್ಲೋಕದ ಅರ್ಥವಾಗಿತ್ತು. ಅನಂತರ ಮೂರು ಗಂಟೆಗಳ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಿತ್ತು. ಈ ಸಮವಸ್ಥ ಧರಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಮಹಾರಾಣಿಯವರು ಬರಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಹೊರಡೋಣವೆ? ಎಂದು ವಿನಂತಿಸಿಕೊಂಡ. ನನಗೆ ನಂಬಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆನಂದ, ಆಶ್ಚರ್ಯ, ಭಯ ಎಲ್ಲವೂ ಒಟ್ಟಿಗಾಯಿತು. ಅವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದೆ ಮಹಾರಾಣಿ ಅವರ ಭೇಟಿಯಾಯಿತು. ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಮಾತುಕತೆ ನಡೆಸಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ನಿಮ್ಮ ಅಭ್ಯಂತರವಿರದಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ನಿಮ್ಮ (ಫಲ 13ಕ್ಕೆ)

ತಿಪ್ಪನ ನಾಟಕ ಕಂಪ್ನಿ

ಈ ಹಿಂದೆ ತಿಪ್ಪ ತಾನೊಬ್ಬ ಸಿನೆಮಾ ನಟನಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಭಗೀರಥ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ. ಆದರೆ ಗಂಗೆ ಒಲಿಯುವ ಬದಲು ಅವನ ಪ್ರಯತ್ನ ಗಣಾನಲ್ಲಿ ಹರಿದು - ಅಲ್ಲ ಮುಳುಗಿ ಹೋಯಿತು. ಆದರೇನಂತೆ 'ಸೂರ್ಯ ಹೋದನೆಂದು ಅಳುತ್ತ ಕೂಡದೆ ನಕ್ಷತ್ರವನ್ನಾದರೂ ನೋಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ. ಅಂತೆಯೇ ತಾನು ಒಂದು ನಾಟಕ ಕಂಪ್ನಿ ತೆರೆದು, ಅದರಲ್ಲಾದರೂ ತನ್ನ ಅಭಿನಯದ ಕೌಶಲ್ಯ ಜನರು ನೋಡುವಂತಾಗಲೀ ಎಂದು ಬಯಸಿದ. ಅವನು ಕುಳಿತು ತಿನ್ನುವ ಪ್ರಾಣಿಯಲ್ಲ, ಯಾವಾಗಲೂ ಒಡಾಡಿಕೊಂಡವನಾದ್ದರಿಂದ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಾನೆಯೆ? ಅಂದು ಕಾಶೀಮ ಸಹಿತ ಇನ್ನೂ ಐದಾರು ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು ವಾಕ್ ಹೊರಟ. ಮುಂದೆ ನಡೆದು ಮಾವಿನ ತೋಪಿನಲ್ಲಿ ಬೀಡು ಬಿಟ್ಟ.

"ಅಲ್ಲೋ! ನಾವೆಲ್ಲ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮೂರಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಾಟಕ ಕಂಪ್ನಿ ತೆರೆಬೇಕಂತ ಅಂತಿದೀನಿ. ಒಬ್ಬರಿಗಿಂತ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಚಂದನ್ನ ಪರ್ಫಲಿಟಿ ಐತಿ. ನಾವ್ಯಾಕ ಒಂದು ನಾಟಕ ಕಂಪ್ನಿ ತೆರೆಯಬಾರದಂತ..." ಎಂದದ.

ಹೌದ್ದೊದು ! ಅಲ್ಲೋ ಸಾಬ್ಯಾ, ನಿಂಗ್ಯಾ, ಶಿವ್ಯಾ ನಾವೆಲ್ಲ ಊರಾಗ ಇದ್ದುಕೊಂಡು, ಮುಖ ಒಣಗಿಸಿಕೊಂಡು ತಿರುಗಾಡುವಂತೆ ಮುಖಕ್ಕೆ ಬಣ್ಣ ಬಳಕೊಂಡು ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಕಲೇನ್ನ್ ಹೊರಗಹಾಕಿದಂಗೂ ಆಗತ್ತ. ನಮ್ಮೂರ ಹೆಸರು ಕೂಡ ಬರುತ್ತ" ಎಂದು ಕಾಶೀಮ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸರಿದು ಹೇಳಿದ.

ಅವರಿಬ್ಬರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಉಳಿದವರೆಲ್ಲರ ಮನದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರತಿಭೆ ಜಾಗೃತವಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿರುವವರೆಲ್ಲ ಈ ಹಿಂದೆ ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ನಾಟಕ, ದೊಡ್ಡಾಟದಲ್ಲಿ ಅಭಿನಯಿಸಿದವರೇ ಆಗಿದ್ದರು. ಆಯಿತು. ಕಂಪ್ನಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ವಿಷಯ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮುದನೀಡುವಂತಹದೇ ಆಯಿತು. ಆದರೆ ಕಂಪ್ನಿ ಮಾಡುವುದೆಂದರೆ ಕಷ್ಟ ಹಾಕಿದಷ್ಟು ಸುಲಭವಲ್ಲ. ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದರೆ ಕಪನಿ ಹಾಕಲಿಕ್ಕೂ ಸಿದ್ಧರಾಗಿರಬೇಕೆಂಬುದು ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಗೊತ್ತು. ಆದರೆ ಮನಸ್ಸು ಮಂಗಳಂತಿದ್ದು ಅದು ಜಿಗಿದಾಡುತ್ತ ಇರದೇ ಇರುತ್ತದೆಯೇ? ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೇ ಆಗಿದ್ದರೆ ಆ ಮಾತು ಬೇರೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕಾರು ಕೂಡಿಕೊಂಡು ನರಕಕ್ಕೆ ಬೆಗಿಯಲು ಬಯಸುತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ ಈ ನಾಲ್ಕಾರು ಮಂಗಳ ಚೊತೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಹತ್ತಾರು ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ

ಶ್ರೀ ಬಿ.ಬಿ. ಚೇವೂರ, ಸೊಲ್ಲಾಪುರ ಕಂಪ್ನಿ ಕಟ್ಟಲಿಕ್ಕೆ ಆಗುವದೇ ಇಲ್ಲವೆಂದರಿತ ಅವರು ಸಮೀಪದ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ತಮ್ಮ ಪರಿಚಿತರ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣಿಂದ ತಂದುಕೊಂಡು 'ನಾನು ಅವನನ್ನು ತರುತ್ತೇನೆ, ನಾನು ಇವನನ್ನು ತರುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಕಾಶೀಮ ತನ್ನ ಬೊಕ್ಕಣದಲ್ಲಿರುವ ಚೂರು ಕಾಗದ ಕಾಗದ ತೆಗೆದು, ತಿಪ್ಪನ ಚೇಬಿನಲ್ಲಿರುವ ಪೆನ್ನಿಗೆ ಕೈ ಹಾಕಿದ. 'ಹೂಂ ಹೇಳಿ', ಎಂದು ಯಾದಿ ಮಾಡತೊಡಗಿದ. ಅಲ್ಲಿ ಹದಿನೆಂಟು ಜನರನ್ನು ಗಂಟು ಹಾಕಿದ. ಮುಂದೇನು ಎನ್ನುವಂತೆ ಸಾಬ್ಯಾನ ಮುಖ ನೋಡಿದ.

"ಅದಾಯಿತು, ಮತ್ತೆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ-ತಬಲಾ?" ಸಾಬ್ಯಾ ಕೇಳಿದ.

"ಏ ! ನಮ್ಮ ಮಾವನ ಮನ್ಯಾಗ ಪೆಟಿಗೆ ತಬಲಾ ಎಲ್ಲ ಅದಾವ. ಹಾಂಗ ನೋಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ಮಾವನೇ ಮಾಸ್ತರ ಆಗಿ ಬಂದು ಬಿಡಾನ" ಎಂದಂದ ಲಿಂಗರಾಜ.

"ಅದೆಲ್ಲ ಆತು. ಪರದೇಕಂತ ಏನು ಮಾಡೋದು?" ಎಂದಂದ ಶಿವಾನಂದ.

"ಅದೇ ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆ" ಎಂದು ಬೀಡಿ ಹೊತ್ತಿಸಿ "ನಾ ಒಂದು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದೀನಿ. ಅದೇನಪಾ ಅಂತೆಂದರೆ... ನಮ್ಮ ಗೌಡರ ಬೆನ್ನ ಬೀಳೋದು" ಎಂದು ಹೊಗೆ ಎಳೆದು ಹೇಳಿದ. ತಿಪ್ಪ.

"ಕರೆಕ್ಕೆ ! ಇನ್ನ ನಾಕು ತಿಂಗಳದಾಗ ಮತ್ತೆ ಇಲೇಕ್ಷನ್ ಬಂತು. ಸರಪಂಚ ಜಾಗಾದಾಗ ನೀವು ಮುಂದುವರೀತೀರಿ ಅಂತ ಗೌಡರಿಗೆ ಹೇಳಿದರಾಯ್ತು. ಕೆಲ್ವ ಆಯ್ತು ಅನ್ನೊದ" ಎಂದ ನಿಂಗ.

ಎಲ್ಲಾರೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡು. ಈ ಸಲನೂ ಗೌಡರನ್ನ ಬಿನ್‌ವಿರೋಧ ಮಾಡ್ತೀವಿ ಅಂತ ಹೇಳಿ. ತಮ್ಮ ಬೇಳೆ ಬೇಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ಲಾನ್ ಹಾಕಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು ಒಪ್ಪದಿದ್ದರೆ ಪಂಚಪ್ಪ ಗೌಡರನ್ನು ಎದುರಾಳಿ ಆಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಹೋಯ್ತು.

ಇನ್ನ ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಕವಿನ್ನ ಆರಿಸೋ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಯಿತು. ಮೊದಲು - ಈ ಮೊದಲು ತಾವು ಆಡಿದ, ನೋಡಿದ ನಾಟಕಗಳನ್ನೇ ಮಾಡುವದು ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನವಾಯಿತು.

"ಅಲ್ಲ, ನಾನೊಂದು ನಾಟ್ಯ ಬರದೀದೀನಿ. ಅದನ್ನು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಕೂತ್ಕೊಂಡು ಕರಪ್ಪನ್ ಮಾಡತೀನಿ. ನಿಮ್ಮ ಮುಂದ ಓದತೀನಿ. ನಿಮಗೆಲ್ಲ ಸರಿ ಅನಿಸಿದರೆ ಅದನ್ನು ಮಾಡೋಣ" ಎಂದು ನಿಂಗ ಉಗುಳು ನುಂಗಿದ.

"ನಿನ್ನ ನಾಟಕಾನ? ಮುಗಿತೇಳು... ಅದರಾಗ

ಎಳು ಸ್ತ್ರೀ ಪಾತ್ರ ಅದಾವ. ಎಂಟುತ್ತು ಪುರುಷ ಪಾತ್ರ. ಅದಾವ. ಅದೊಂದು ಸೆಕೆಂಡ ಮಹಾಭಾರತ" ಎಂದಂದ ಶಿವಾನಂದ.

"ಇರಲಿ ಬಿಡಲೆ ಅವನಿಗೇನು ಗೊತ್ತು, ಹೀಂಗಾದೀ ತಂತ. ಹಾಗೆ ಬರಕೊಂಡ ಹೋದಾಂಗಲ್ಲ ಒಂದೊಂದು ಹೆಣ್ಣು ಹಣಕೆ ಹಾಕೊಂತ ಹೋಗ್ಯಾವ್ವ" ಎಂದು ತಿಪ್ಪ ಸಮಜಾಯಿಸಿದ.

"ಹೂಂ! ಹಣಕೆ ಹಾಕಿರಬೇಕು. ಇವನ ಮೊಸಡಿ ನೋಡಿ" ಎಂದು ಕಾಶೀಮ ಎದ್ದು ನಿಂತು ನಿಂತು "ಆಯಿತು ನಡೆರಿ. ಮೊದಲು ಗೌಡರನ್ನ ಭೇಟಿಯಾಗಿ ಒಂದು ಕಲ್ಲು ಒಗೆದು ನೋಡೋಣ. ಗೌಡ್ರು ಇಲ್ಲ ಅನ್ನಾರೆಲ್ಲಂತ ನನಗೆ ಪಾತ್ರಿ ಐತಿ" ಎಂದು ಹೊರಟ. ಉಳಿದವರು ಎದ್ದು ಅವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ನಡೆದರು.

ಎರಡು

ಮರುದಿನ - ಅವರಿಬ್ಬರು ಬರುತ್ತಿರುವದನ್ನು ದೂರದಿಂದಲೇ ಕಂಡ ಗೌಡತಿ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದು ಬಾರೊ ತಿಪ್ಪ, ಕಾಶೀಮ... ಯಾಕ್ರೋ, ಬದಾಮಿ ಶಂಕರಿ ಜಾತ್ರಿಗಿ ಹೋಗಲಿಲ್ಲೇನು? ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

"ಇಲ್ಲಬೆ ! ಈ ವರ್ಷ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೇನೂ ನೀರಿನ ಕೊರತಿ ಐತಿ. ಅದಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿ ಹ್ಯಾಂಗೋ ಏನೋ ಅಂತ ಅನುಮಾನಿಸಿ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ"

"ಅಯ್ಯಾ! ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೆ ಆಗುವಷ್ಟು ನೀರಿಲ್ಲೇನು ಅಲ್ಲಿ?" ಎನ್ನುತ್ತೊಳಗೆ ನಡೆದಳು.

"ಅಲ್ಲಬೆ ! ಗೌಡರು ಅದಾರಿಲ್ಲ ಮತ್ತೇ?"

"ಅದಾರ ಬನ್ನಿ" ಎಂದು ಕರೆದಾಗ ಇವರು ಹಿಂದೆ ನಡೆದರು. ಗೌಡರು ಊಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಿದ್ದವರು. ಇವರನ್ನು ನೋಡಿ, ತುತ್ತು ನುಂಗಿ ; ಕೈಯಿಂದಲೇ ಸನ್ನೆ ಮಾಡಿ ಕರೆದರು.

"ಚಲೊ ಬಂದ್ರಿ. ಕೈ ತೊಳೆರಿ. ಒಂದಿಷ್ಟು ಊಟ ಮಾಡರಿ" ಎಂದು ಗೌಡತಿ ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೇ ಇವರಿಬ್ಬರು "ಬೇಡಿ, ಬೇಡಿ ಊಟ ಮಾಡಿಕೊಂಡೇ ಬಂದೀವಿ." ಎನ್ನುತ್ತ ಹಿಂದೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿದರು.

"ಇವಾಂ, ನೋಡು ಇವಾಂ ಬೆಳ್ಳಿಗೆ ೫ ಗಂಟೆಕ ಹಾಸಿಯೊಳಗಿಂದ ಎಬ್ಬಿಸಿ ಕೇಳಿದರೂ 'ಇದೇ ಈಗ ಈಗ ಉಂಡೀನಿ ಅಂತಾನೇ ಹೇಳ್ತಾನ. ಬರ್ರಲೆ ! ನಿಮ್ಮ ಗೌಡತಿ ತೌರ ಮನಿಯಿಂದ ಬೀರು ಬಂದ್ಕೆತಿ ಬೀರು' ಎಂದು ಬಾಯಿ ಚಪ್ಪರಿಸಿದರು ಗೌಡರು. ಅವರು ಪರಸ್ಪರ ಮುಖ ನೋಡಲು ಗೌಡರು - "ಹೂಂ ! ಮೊನ್ನೆ ಒಂದು ಲಾರಿ ತುಂಬಿ ಉಳ್ಳೆ ಗಡ್ಡೆ ತುಂಬಿಸಿ ನಮ್ಮ ಮಾಮಾರ ಅಡತಿಗೆ ಕಳಿಸಿದ್ದೆನಲ್ಲ... ಅದ ಡೈವರ ಕಡಿಂದ ಕಳಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಾರ" ಎಂದರು.

"ಬ್ಯಾಡರಿ. ಖರೆವಂದ್ರ ಹಸಿವಿ ಇಲ್ಲ" ತಿಪ್ಪ ಉಸುರಿದ.

"ಏ ತಿಪ್ಪ... ಕಾಶಿಮ್ಮಾ ! ಕೂತುಕೊಳ್ಳಿ" ಎಂದು ಗೌಡತಿ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಎರಡು ಲೋಟಾ ತುಂಬಿ ಬೀರು ತಂದು "ಕುಡಿರಿ ಕುದ್ದು ಬಿಡಿ" ಎಂದು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದಳು.

ಅವರಿಬ್ಬರು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕುಡಿಯುತ್ತಿರಲು ಗೌಡರು ಅವರಿಗೆ ಬಂದ ಕಾರಣ ಕೇಳಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾಶೀಮು...

“ಇಲ್ಲ ಗೌಡರೆ ! ಊಟಾದ್ರೂ ಮಾಡ್ತೀಯಾ, ಆಮ್ಕಾಲ ಹೇಳ್ತೀವಿ” ಎಂದು

“ನಾನೇನು ಕಿವಿಯಿಂದ ಊಟಾ ಮಾಡತೀನೆನೇಲೆ? ಹೇಳು? ಎಂದರು ಗೌಡರು.

“ಆ ಇದು...” ಕಾಶೀಮು ತಡವಿಸುತ್ತಿರಲು...

“ಗೌಡ್ರ ! ನೀವು ಒಂದು ಐದಾರು ಥಾನ್ ಅರಿವಿ ಕೊಡಿಸಬೇಕು” ಎಂದು ತಿಪ್ಪ ನೇರವಾಗಿ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟ.

“ಐದಾರು ಥಾನ್? ...ಅಂದ್ರ ನೀವು ಮಂಟಪ ಸೆಟ್ ಮಾಡಬೇಕಂತೀರೇನು?”

“ಇಲ್ಲ ಗೌಡರೆ ! ನಮ್ಮೂರಾಗ ನಮ್ಮದೇ ಆದ ಒಂದು ನಾಟಕ ಕಂಪನಿ ಮಾಡಬೇಕಂತ ಮಾಡಿವಿ” ತಿಪ್ಪ ಹೇಳಿದ.

“ಭೇಷ ಹುಡುಗರಂದ್ರ, ಹೀಗಿರಬೇಕು... ನಿಮಗ ಬ್ಯಾರ ವಿನೂ ಕೆಲ್ಸ ಬರಾಂಗಿಲ್ಲಲ್ಲ, ನೋಡ್ರೆಪಾ... ಈ ವರ್ಷ ಉಳ್ಳಾಗಡ್ಲೆ ಧಾರಣೆ ಏನೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಮಳೆ ಆಗಲಿಲ್ಲಂತ ಕಬ್ಬು ಒಣಗಿ ಹೋಯ್ತು. ಭಾವ್ಯಾಗ ನೀರಿಲ್ಲ. ಕರಂಟಿ ಬಲ್ ಬ್ಯಾರ ಹೆಚ್ಚೆ ಮಾಡ್ಕಾರ”

“ಇಲ್ಲ ಗೌಡರೆ ! ನಿಮ್ಮನ್ನ ನಂಬಿಕೊಂಡೇ ನಾವು ಕಂಪ್ನಿ ಕಟ್ಟಬೇಕಂತ ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿವಿ. ‘ಇಲ್ಲ’ ಅನ್ನಬ್ಯಾಡರಿ. ಎಲ್ಲಾ ಸಜ್ಜೆ ಆಗೇತೀ. ಇನ್ನ ಪರದೆ ಅಷ್ಟಾದರ ತೀರಿತು”

“ಕೇಳಿದೇನೆ? ಮಕ್ಕು, ನಾಕನಾಕ ದಿನಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಏನರ ಆಟ ಹೂಡಿಕೊಂಡು ಬರ್ತಾರ”

“ಕೊಡ್ರೆಲ್ಲ ಮತ್ತೆ ಪಾಪ ! ನಾಟಕ ಕಂಪ್ನಿ ಮಾಡತಾರಂತ, ಮತ್ತೇನರ ಆಡತಿದ್ರೆ ಆ ಮಾತು ಬ್ಯಾರೆ” ಗೌಡತಿ.

“ಈಕೆ ನೋಡೀಕಿ! ಅಲ್ಲ, ಮತ್ತೆ ನಿನ್ನ ಬೋರವಾಳ, ಸರಿಗಿ, ವಂಕಿ, ಪಾಟಲಿ ಬಿಚ್ಚಿ ಕೊಡಬಾರದ?”

“ಅಯ್ಯಾ! ನಿಮ್ಮದೊಳ್ಳೆ, ನನ್ನ ಸಾಮಾನ ಮಾಲ್ಯಾಕ ನಿಮ್ಮ ಕಣ್ಣು ನಾನು ಇನ್ನೊಂದು ಎಮ್ಮಿ ತರಬೇಕಂತ ಮಾಡಿದ್ದೀನಿ”

“ಯಾಕ ಸಾಯತೀಯೆ?... ಈಗ ಇದ್ದ ನಾಕು ಎಮ್ಮಿ ಮೇಯಿಸೋದು, ಹಾಲು ಹಿಂಡೋದು, ಮೈ ತೋಳಿಸೋದು, ಹೆಂಡಿ ಕಸ ಮಾಡೋದು ಸಾಕಾಗಿಲ್ಲಯೇನು ನಿನಗೆ?”

“ನೀವು ಕೊಡ್ತೀ. ಎಲ್ಲ ಹುಡುಗರು ಕೂಡಕೊಂಡು ನಿಮ್ಮನ್ನ ಸರಪಂಚರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಕುರ್ಚಿ ಮ್ಯಾಲ ಕೂಡಿಸ್ಕಾರ. ನೀವು ಕೊಡ್ತೀ”

“ಏ ಕಾಶಿಮ್ಯಾ, ತಿಪ್ಪಾ ! ಹ್ಯಾಂಗೂ ಈಗ ಮಹಿಳಾ ಮೀಸಲಾತಿ ಏತೀ. ಈ ಸಲ ನಿಮ್ಮ ಗೌಡತೀನ್ನ ಸರಪಂಚ ಜಾಗಾಕ ಆರಿಸಿ ತರ್ತೀವಿ, ಅಂತ ಹೇಳಿರಿ. ಈಗಲೇ ಬಿಚ್ಚಿ ಕೊಡತಾಳೆ”

“ಬ್ಯಾಡ ನಮ್ಮವ್ವ ! ಮೊದಲು ನನಗೆ ಓದಾಕ,

ಬರಿಯಾಕ ಬರೊದಿಲ್ಲ” ಗೌಡತಿ ನಾಲಿಗೆ ಕಚ್ಚಿ ಹೇಳಿದಳು.

“ನೀನ್ಯಾಕ ಓದಬೇಕು? ಬರಬೇಕು? ರಾಬರಿದೇವಿ ಅದಾಳಲ್ಲ. ಹಾಂಗ ನೀನು ಜೂನಿಯರ್ ರಾಬ್ಬ ಆಗಿ ಬಿಡು ತೀರಿತು.”

“ಹೌದಲ್ಲ. ಹೆಸರಿಗ ನನ್ನ ಕುರ್ಚಿ ಮ್ಯಾಲ ಕೂಡಿಸಿ, ನೀವು ಲಾಲೂ ಆಗಬೇಕಂತ ಮಾಡ್ತೀರಿ ಹೌದಲ್ಲ?”

“ಹೌದರಿ ಗೌಡರ. ನೀವು ಒಂದು ಮೂವತ್ತು ಸಾವಿರ ಕೊಡ್ತೀ. ಅಮ್ಮಾವರು ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ಕೊಡ್ತಾರ” ಎಂದು ಕಾಶೀಮು ನಾಲಿಗೆ ಕಚ್ಚಿದ.

“ಆತು ಹೋಗಿರಲೆ! ಕೊಡದೇ ಏನು ಮಾಡ್ತಾಳೆ? ಎಲ್ಲಾ ಕೂಡಿಟ್ಟು ಯಾರಿಗೆ ಕೊಡತಾಳೆ ನೀವು ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕು... ಮತ್ತೆ ಕಂಪ್ನಿ ಹೆಸರ ಏನು ಇಡತೀರಿ?” ಕೈತೊಳೆದು, ಮೇಲೆದ್ದರು.

“ತಿಪ್ಪಾರಟ್ಟಿ ನಾಟಕ ತಂಡ’ ಅಂತ ಕಾಶಿಮು ಹೇಳಿದ”.

“ಈ ಹೆಸರನ್ನ ತಿಪ್ಪಾನ್ ಆರಿಸಿಬೇಕು. ಹೌದಲ್ಲ?”

“ಯಾರರ ಆರಿಸೊಲ್ಯಾಕ ಬಿಡಿ. ಊರ ಹೆಸರ ಬಂದ್ರ ಸಾಕು.”

“ಹೌದ? ಆತು ಹೋಗಿರಲೆ. ಗೌಡತಿಗೆ ಹೆಸರು ಹಿಡಿಸೇತೀ ಅಂದಮ್ಯಾಲ ನಿಮ್ಮ ಕೆಲ್ಸ ಆತಂತ ತಿಳಿಸೋಳಿ. ಇರಲಿ ಹೋಗಿರಿ, ನನಗಿ ನಿಂದಿ ಬರುಕ ಹತ್ತೇತೀ. ಇನ್ನೆರಡು ದಿನ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದು ಚೆಕ್ ಒಯ್ಯುಬಿಡಿರಿ... ಅಲ್ಲೇ ! ಮತ್ತೆ, ನೀನೇನು ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರಲ್ಲ ನೋಟಿ ಎಣಿಸಿಯೋ, ಏನ ಬೋರವಾಳ, ಸರಗಿ, ವಂಕಿ...?”

“ಪಾಟಲೀನೂ ಕೊಡ್ತೀನೇಳಿ, ಊರ ಹೆಸರ ಮುಂದ ಬಂದರ ಸಾಕು”

“ಆತೇಳಿ... ಗೌಡ್ರ, ಅಮ್ಮಾರ ! ನಾವಿನ್ನು ಬರ್ತೀವಿ” ಎಂದು ಹೊರಟರು.

ಮೂರು

ಊರ ಅಗಸಿ ಜಾಗಿಲು, ಬಸ್ ಸ್ಟಾಂಡ್‌ಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ನಾಟಕ ಕಂಪ್ನಿ ಬ್ಯಾನರ್ ಕಟ್ಟಿದ್ದಾಯಿತು. ಬ್ಯಾಂಡ ಪಾರ್ಟಿಯ ಹಿಂದೆ ಎತ್ತಿನ ಬಂಡಿಯಲ್ಲಿ ನಾಟಕದ ಪ್ರಚಾರ ಆಯಿತು. ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಲ್ಲೆಲ್ಲ ನಾಟಕದ ಹ್ಯಾಂಡ ಬಿಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಅಂಟಿಸಿದ್ದರು. ಊರಲ್ಲಿ ಸಡಗರವೇ ಸಡಗರ.

ರಾತ್ರಿ ಹತ್ತು ಗಂಟೆ ಅನ್ನುವದರೊಳಗಾಗಿ ಥಿಯೇಟರ ತುಂಬಿ ಹೋಯಿತು. ಹೊರಗೆ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಗದ್ದಲ. ಒಳಗೆ ನಟನಟ ಹಾಗೂ ಉದ್ಯಾಟನೆಗಂದು ಬಂದ ಅತಿಥಿಗಳ ಗದ್ದಲ. ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ‘ಗಜ ಮುಖಿನೆ ಗಣಪತಿಯೆ ನಿನಗೆ ವಂದನೆ...’ ಎಂಬ ರೆಕಾರ್ಡ್ ಸುರು ಆಯಿತು. ಅದು ಮುಗಿಯುತ್ತಲೇ ಡ್ರಾಪ್ ಬದಿಗೆ ಸರಿಯಿತು. ವೇದಿಕೆಯ ತುಂಬೆಲ್ಲ ಅತಿಥಿಗಳು, ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಪೋಷಕರೂ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ತಿಪ್ಪ ಮೈಕ್ ಹತ್ತಿರ ಬಂದವನೇ... ತಲೆ ಬಾಗಿ ಎಲ್ಲರನ್ನು ವಂದಿಸಿ, ಒಂದೊಮ್ಮೆ ಕೆಮ್ಮಿ ದನಿಸಿರಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು

“ಮಾನ್ಯರೆ ! ತಂದೆ - ತಾಯಿಗಳಂತಿರುವ ತಮಗೆಲ್ಲ ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಹಾರ್ಡಿಕ ಸ್ವಾಗತ!” ಎಂದು ಹೇಳಿ “ಇಂದಿನ ನಮ್ಮ ನಾಟಕ ಕಂಪನಿಯ ಹಾಗೂ ಮೊದಲು ನಾಟಕದ ಉದ್ಯಾಟನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ನಮ್ಮೂರಿನ ಹಿರೇಮಠದ ಪೂಜ್ಯರು ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಭೂಷಿಸಬೇಕೆಂದು ವಿನಂತಿ” ಎಂದಾಗ ಗುರುಗಳು ಎದ್ದು ನಿಂತು ಆಶೀರ್ವಾದದ ಕೈ ಮೇಲೆತ್ತಿ ಮತ್ತೆ ಕುರ್ಚಿಗೆ ಕುಳಿತರು” ಜನರು ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟಿದರು. “ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು. ಇನ್ನು ಈ ಕಂಪನಿಯ ಮೊದಲು ನಾಟಕದ ಉದ್ಯಾಟನೆಯನ್ನು ಪೋಲಿಸ್ ಕಮಿಷನರ್ ಕೆ. ಗಣೇಶನ್ ಅವರು ದೀಪ ಬೆಳಗಿಸುವದರೊಂದಿಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೋರಿಕೆಯು” ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಉದ್ಯಾಟನೆ ಆಯಿತು. ಕಾಲು ಹೊದಿಸಿ, ಪುಷ್ಪಹಾರ ಹಾಕಿ, ಅವರಲ್ಲರನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಲಾಯಿತು. ಆಮೇಲೆ ತಿಪ್ಪ ಮತ್ತೆ ಮೈಕೆಗೆ ಬಂದು..

“ಮಾನ್ಯರೆ ! ನಮ್ಮೂರ ಹಿರೇಮಠದ ಪೂಜ್ಯರನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಅಗತ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ತೀರ ಹತ್ತಿರದಿಂದ ಬಲ್ಲೀರಿ. ಅವರಿಗೆ ಕಂಪನಿ ಪರವಾಗಿ ಧನ್ಯವಾದಗಳು !

ಇನ್ನು - ಈ ಕಂಪ್ನಿಯ ಮೊದಲು ನಾಟಕದ ಉದ್ಯಾಟನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಪೋಲಿಸ್ ಕಮಿಷನರ್ ಕೆ. ಗಣೇಶನ್‌ವರ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಸಬೇಕಾದುದು ಅನಿವಾರ್ಯ. ಇವರು ಹೆಸರು ಕೆ. ಗಣೇಶನ್ ಎಂದು. ಇವರು ಪೋಲಿಸ್ ಖಾತೆಗೆಂದು ಹೇಳಿ ಮಾಡಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂದೇ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ತುಂಬ ಸ್ವಿಕ್ಟ್. ಇವರು ಮಾತು ಹೇಳಿದರೆ ಸಾಕು. ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವದಕ್ಕಾಗಲೀ, ಬದಲಿಸುವದಕ್ಕಾಗಲೀ ಯಾರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದು ನಮಗೆ ಬಂದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಅನುಭವ. ನಾವು ನಮ್ಮ ನಾಟಕ ಕಂಪ್ನಿಯ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ತರಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ; ಎಲ್ಲಾ ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಹೊಂದಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದರೂ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಒಂದು ತಪ್ಪು ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು. “ಸರ್ ! ಬಡ ಕಂಪನಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ “ಕಾನೂನಯ್ಯ ! ಕಾನೂನನ್ನು ಪಾಲಿಸಲೇ ಬೇಕಲ್ಲ!! ಅಂತ ಹೇಳುತ್ತ ಹೊರಟರು. ಆಗ ನಮಗೆ ಇವರು ಎಷ್ಟು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ಅಧಿಕಾರಿ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಎಲ್ಲಾ ತಯಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ನಮಗೆ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಮಾತ್ರ ಸಿಗದೇ ಹೋದಾಗ ನಾವು ಕಂಗಾಲಾದೆವು. ಇನ್ನೇನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಹಣಿಗೆ ಕೈ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಾಗ ಪಾಪ ! ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ - ಚಪರಾಶಿ ನಮ್ಮ ಪಾಲಿನ ದೇವರಾಗಿ ಬಂದು ನಮಗೊಂದು ದಾರಿ ತೋರಿಸಿದ. ಆ ದಾರಿ ಅಂದರೆ ಸಾಹೇಬರ ಮನೆಯ ದಾರಿ. ಅವನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಬರಿಗೈಲಿ ಹೋಗಬಾರದೆಂದು ಒಂದು ಒಳ್ಳೇ ರೇಶ್ಮೆ ಸೀರೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದೆವು. ಸೀರೆಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿ, ಆ ತಾಯಿಯ ಮುಂದೆ ಮಗುವಿನಂತೆ ನಮ್ಮ ಅಳಲನ್ನು ತೋಡಿಕೊಂಡೆವು. ಆಗ ಆ ತಾಯಿ - “ಸರಿ ನಾಟಕ ಚಾಲು

ಮಾಡಿ' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆ ತಾಯಿಕೂಡ ಇಂದು ನಮ್ಮ ಕರೆಗೆ ಓ ಕೊಟ್ಟು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೂ ನಮ್ಮ ಕಂಪನಿಯ ಹಾರ್ಡಿಕ ಅಭಿನಂದನೆ ! ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ, ಅವರು ಇಲ್ಲಿ ಬರುವಾಗ ನಾವು ಕೊಟ್ಟ ಸೀರೆಯನ್ನೇ ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ನಾವು ಕೊಟ್ಟ ಸೀರೆಯಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ನೋಡುವುದೇ ಒಂದು ನಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯ !

ಆದರೆ... ಒಂದು ಕೊರಗು ಮಾತ್ರ ಕಾಡುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ ಅದನ್ನು ನಾವು ನಾಟಕಕ್ಕಿಂದು ಹೈದ್ರಾಬಾದಿನಲ್ಲಿ ಲಾಟನಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ೫೦ ರೂ.ಗೆ ತಂದದ್ದು. ರೇಷ್ಮೆಯಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ರೇಷ್ಮೆ ಅಹುದೋ, ಎಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಅನುಮಾನ, ಆದಾಗ್ಯೂ ಅವರೂ ರೇಷ್ಮೆಯದಂದೇ ತಿಳಿದು ಅದನ್ನು ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಂದದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಅಭಿನಂದನೆ !

ಎಂದು ಹೇಳಿ ತಿಪ್ಪ ವಿಂಗ್ಸ್ ಸೇರಿದ. ಮರುಕ್ಷಮವೇ ಡ್ರಾಸ್ ಬಿಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಅರಳಿತು. ಅದರ ಬೆನ್ನಲೇ ನಾಟಕಕ್ಕೆ ನಾಂದಿ ಸುರು ಆಯಿತು.

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಯಭಾರಿಯಾಗಿ - ಮತ್ತೂರು
(ಫುಟ 10 ರಿಂದ)

ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಒಂದು ಪ್ರತಿಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ನನ್ನ ಬಳಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಅದನ್ನು ಕೊಡಬಹುದೇ? ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಮುನ್ನೂರು ವರ್ಷಗಳು ಆಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಾಗದಿದ್ದು ಮೂರು ನಿಮಿಷಗಳ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಧರ್ಮದ ಸಾರವನ್ನು ಹೇಳುವ ಈ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಕೊಡದ ಮಾತ್ರರಿಗೆ ಕೊಡುವುದು ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಮೊದಲೇ ಪ್ರತಿವಾಡಿತಂದಿದ್ದ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿವರಣೆ ಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟೆ. ರಾಣಿಯವರಿಗೆ ಅತಿವ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಹಸ್ತಲಾಘವ ನೀಡಿ ವಂದಿಸಿದರು. ಮತ್ತೂರಿನಲ್ಲಿ ತುತ್ತು ಅನ್ನಕ್ಕೂ ತತ್ಪಾರವಾಗಿದ್ದ ನನ್ನ ದೈವ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸಿತು ಎಂದು ನೆನೆದುಕೊಂಡರೆ ಈಗಲೂ ರೋಮಾಂಚನ ವಾಗುತ್ತದೆ.

ಆದ್ಯ ರಂಗಾಚಾರ್ಯ ಶತಮಾನೋತ್ಸವ ನಾಟಕೋತ್ಸವ
(ಫುಟ 8 ರಿಂದ)

ರಾಮ ಮೂರ್ತಿ ನಿರ್ದೇಶನದಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿತರು. 'ದಿ ಸಂಜೀವಿನಿ ಸುಪರ್ ಶೋ' (ಸಂಜೀವಿನೀ) ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ನಾಟಕವನ್ನು ಡಿಬ್ ಆಫ್ ಕಾಂಟ್ರಿಬ್ಯೂಷನ್ ಮುಂಬಯಿ ತಂಡದವರು ರಾಮ ರಾಮನಾಥನ್ ನವರ ನಿರ್ದೇಶನದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಅಸೋಸಿಯೇಶನಿನ ಫೈನ್ ಆರ್ಟ್ಸ್ ವಿಭಾಗದವರು ಡಾ. ಬಿ. ಆರ್ ಮಂಜುನಾಥ್ ನಿರ್ದೇಶನದಲ್ಲಿ 'ಏನು ಬೇಡಲಿ ನಿನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು' ಕನ್ನಡ ನಾಟಕ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದರು. ಕೊನೆಯ ದಿನ ಅವಿಷ್ಕಾರ್ ಮುಂಬಯಿ ತಂಡದವರು 'ಸುನೊ ಜನಮೇಜಯ' ಹಿಂದಿ ನಾಟಕವನ್ನು ದೀಪಕ್ ರಾಜಾಧ್ಯಕ್ಷರವರ ನಿರ್ದೇಶನದಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದರು. ಅದರೊಂದಿಗೆ 'ಭಾರತೀಯ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಶ್ರೀರಂಗರ ಕೊಡುಗೆ' ಹಾಗೂ 'ಇಂದಿನ ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ' ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣಗಳು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಜರಗಿತು. ಈ ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಶ್ರೇಷ್ಠ ರಂಗತಜ್ಞರು ವಿಮರ್ಶಕರು, ಲೇಖಕರು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು.

ಉತ್ತರ ಭಾರತ ಪ್ರವಾಸಗಳು Tours to Historical/ Religious Places

	Frequency	Fare
1) Delhi - Yamunotri - Gangotri - Badrinath - Kedarnath - Delhi	1st/ 3rd Friday	6,500/- **
2) Delhi - Badrinath - Kedarnath - Delhi	Every Mon/Fri	4,200/- **
3) Delhi - Agra - Allahabad - Varanasi - Gaya - Ayodhya - Delhi	1st/ 3rd Saturday	5700/- **
4) Delhi - Shimla - Kullu - Manali - Chandigarh - Delhi	Every Friday	4,000/- *
5) Delhi - Manali - Dalhousie - Vaishnodevi - Amritsar - Chandigarh - Delhi	Every Monday	5,500/- *
6) Delhi - Jaipur - Fatehpur Sikri - Agra - Mathura - Delhi (Golden Triangle Tour)	Every Mon/Friday	12,000/- *
7) Delhi - Mussoorie - Haridwar - Rishikesh - Delhi	Every Tue/Friday	1,200/- *

We are authorised to run L.T.C. Tours by India Tourism Development Corporation (ITDC) to employees working in various departments of Government of India and Central Government undertakings.

** Includes vegetarian food enroute, transport, accommodation & Guide Service

* Includes non A/c room accommodation on twin sharing basis by non A/c coach.

We are running LFC Tours for all banks/ LIC employees. All the above tours are by Super Deluxe buses, starting from our New Delhi office. Also contact for tours to South India & hotel accommodation bookings all over India

Contact Our Offices for Advance Reservations : Bangalore - 2226 2633; Hyderabad - 2330 7658; Vizag - 2745565; Vijaywada - 2576624 & Chennai - 2538 5253

ನೀವು ಡಿಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ಸೌಕರ್ಯಗಳೊಂದಿರುವ ನೂರಾರು ರೂಮ್‌ಗಳಿರುವ ಹೋಟೆಲ್ ಸದರನ್‌ನಲ್ಲಿ ವಸತಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ. ರುಚಿಯಾದ ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಆಂಧ್ರದ ವಿವಿಧ ವ್ಯಂಜನಗಳು ನಮ್ಮ ಹೋಟೆಲ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ರೆಸ್ಟೋರೆಂಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಗುವುದು.

HOTEL SOUTHERN / SOUTHERN TRAVELS PVT. LTD.

(Recognised by Ministry of Tourism, Govt. of India)

(ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿರುವ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಪ್ರಮುಖ ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.)

Head Office: 18/2, Arya Samai Road, Karol Bagh, New Delhi - 110 005

Ph. 2572 2210, 2 573 9508 • Fax: 011-2575 1308 • E-mail: southerntravelsindia@vsnl.com

Branch Office: F-24, Dadar Manish Market, Senapati Bapat Marg, Dadar (West), Mumbai - 400 028

Ph: 2432 6895, 2432 6688 • Fax: 2432 6688 • E-mail: southerntravels@vsnl.com

**‘ಕಾವ್ಯವನ್ನು ನಾವು ಬದುಕಬೇಕು’
- ಪ್ರೊ. ವಿಷ್ಣು ನಾಯ್ಕ**

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ ಮುಂಬಯಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಆಯೋಜಿಸಿದ್ದ ಕವಿಗೋಷ್ಠಿಯನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಪ್ರೊ. ವಿಷ್ಣು ನಾಯ್ಕ ಅವರು “ನೋವು ಸಾಯುವವರೆಗೆ ಕವನ ಸಾಯುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರೀತಿ ಸಾಯುವವರೆಗೆ ಕವಿತೆ ಸಾಯುವುದಿಲ್ಲ. ಕವಿಯಾದವನಿಗೆ ಅವನದೇ ಆದಂತಹ ಬದ್ಧತೆಯಿದೆ. ‘Human Psychology’ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದವರು ಕಾವ್ಯ ಬರೆಯಬಾರದು. ಕಾವ್ಯ ಕವಿಗಿಂತ ದೊಡ್ಡದು ಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ಕವಿಗಿಂತ - ಬದುಕು ದೊಡ್ಡದು” ಎಂದು ನುಡಿದರು. ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಸ್ಮರಣಿಕ ಕವಿತೆಗಳಾದ , ಕವಿತೆಯ ಕರೆಹೇಳು. “ಭಟ್ಟಳದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ” ವೊದಲಾದ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಓದಿ, ತಾನೇಕೆ ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ವಿವರಿಸಿದರು.

ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಸ್. ಕೆಲವಾಡಿ, ಡಾ. ವಿಶ್ವನಾಥ್ ಕಾರ್ನಾಡ್, ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್‌ರಾವ್, ಶ್ರೀಮತಿ ಮೇಧಾ ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಶ್ರೀಮತಿ ಅರುಣಾ ಶೆಟ್ಟಿ, ಶ್ರೀ ಮರಿಯಪ್ಪ ನಾಟೀಕರ್, ಶ್ರೀ ಮಹೇಶ್ ಹೆಗ್ಡೆ ವೊದಲಾದವರು ಸ್ಮರಣಿಕೆಗಳನ್ನು ವಾಚಿಸಿದರು.

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಕವಿ, ವಿಮರ್ಶಕ, ಪ್ರೊ. ಸೀತಾರಾಮ್ ಶೆಟ್ಟಿಯವರು ವಹಿಸಿದ್ದರು. ಅವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ, ನಮ್ಮನ್ನು ನಾವು ಸ್ವವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ‘Sportive’ ಆಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ ಗುಂಪುಗಾರಿಕೆ ತರವಲ್ಲ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿರಲದೆ ಸ್ಮರಣಿಕೆ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ವಾಚಿಸಿದರು.

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮತಿ ತೈಲಜಾ ಪರ್ವತೀಕರ್, ಶ್ರೀಮತಿ ಲಲಿತಾಗುಗ್ಗಲೆ ಶೆಟ್ಟಿ, ಶ್ರೀಮತಿ ಸುಮನ್ ಚಿಪ್ಪೂಣಕರ್ ವೊದಲಾದವರು ಸ್ವಾಗತ ಗೀತೆಯನ್ನು ಹಾಡಿದರು. ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾದ ಡಾ. ಜಿ.ಎನ್. ಉಪಾಧ್ಯ ಅವರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರೂಪಿಸಿ ವಂದಿಸಿದರು.

**ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲೇ ನಾದಗುಣವಿರಬೇಕು
- ಚೆನ್ನವೀರ ಕಣವಿ**

ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಗೇಯಗುಣವಿರಬೇಕು. ನಾದಗುಣವೂ ಇರಬೇಕು ಗೇಯತೆಯನ್ನು ಸಂಯೋಜನೆ ಮಾಡಿದರೆ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕನ್ನಡದ ಹಿರಿಯ ಕವಿ ಚೆನ್ನವೀರ ಕಣವಿ ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟರು.

ಅವರು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ ಮುಂಬಯಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಆಯೋಜಿಸಿದ್ದ ವಿಶೇಷ ಉಪನ್ಯಾಸ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಹಾಡಿದರೆ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಸ್ಮರ ಸಂಯೋಜನೆಯಿಂದ ಭಾವ ಪ್ರಕಾಶಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇದು ಒಂದು ರೀತಿಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವೇ ಆದರೆ ಹಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕಾವ್ಯ ಬರೆಯುವುದು ತರವಲ್ಲ.

ಸುತ್ತಮುತ್ತ

ಭಾವಾನುಸಾರಿಯಾಗಿ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಲಯ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾವ್ಯ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಎಲ್ಲರನ್ನು ಮುಟ್ಟುವಂತಿರಬೇಕು ಎಂದವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು.

ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಸಾಕಷ್ಟು ಶ್ರೀಮಂತವಾಗಿದೆ. ಬೇಂದ್ರೆ, ಕುವೆಂಪು, ಪ್ರೊ.ಪಿ.ನ. ವೊದಲಾದ ಕವಿಗಳ ಪ್ರತಿಭೆ ಅಸಾಮಾನ್ಯವಾದುದು. ಪ್ರೇರಣೆ ಎಲ್ಲಿಂದಲೂ ಬರಬಹುದು. ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಅರಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕವಿಯ ವಿಚಾರ, ಜೀವನ ದೃಷ್ಟಿ, ವಿಚಾರ ಇವೆಲ್ಲಾ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲೇ ಬರುತ್ತವೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾವ್ಯ ನಮ್ಮೊಳಗೆ ಒಂದು ಆಂದೋಲನವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ಕಣವಿ ಅವರು ಸೋದಾಹರಣವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದರು.

ಕವಿಯಾದವನಿಗೆ ಪೂರ್ಣದೃಷ್ಟಿ ಇರಬೇಕು. ಯಾರ ಬಾಲ್ಯ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತದೋ ಆತ ಒಳ್ಳೆಯ ಕವಿಯಾಗಬಲ್ಲ. ಬಾಲ್ಯ ಒಂದು ಉಗ್ರಾಣದಂತೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವುದು ನುಡಿದರಲ್ಲದೇ ತಮ್ಮದೇ ಅನೇಕ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ವಾಚಿಸಿ ರಂಜಿಸಿದರು.

ಅನಂತರ ನಡೆದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ, ಕವಿ ಡಾ. ವಿಶ್ವನಾಥ ಕಾರ್ನಾಡ್, ವಿವೇಕ ಶ್ಯಾನುಭಾಗ್, ಈಶ್ವರ ಅಲೆವೂರ್, ಪ್ರೊ. ವೆಂಕಟೇಶ ಪ್ರೆ, ಮರಿಯಪ್ಪ ನಾಟೀಕರ್ ನ್ಯಾಯವಾದಿ ಎಸ್. ಎಸ್. ಕೆಲ್ಯಾಡಿ, ಮಮತಾ ರಾವ್ ಲಲಿತ ಗುಗ್ಗಲೆ ಶೆಟ್ಟಿ, ಮೇಧಾ ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಡಾ. ಜಿ.ಎನ್. ಉಪಾಧ್ಯ, ಶ್ರೀಣಿ ಶಾಮರಾವ್, ಅರುಣಕುಮಾರ್ ಅಂಬಲಗಿ ವೊದಲಾದವರು ಪಾಲ್ಗೊಂಡರು.

ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾದ ಡಾ. ಜಿ.ಎನ್. ಉಪಾಧ್ಯ ಅವರು ಪ್ರಾಸ್ತಾವಿಕ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಅರುಣಕುಮಾರ್ ಅವರು ಕಣವಿ ಅವರ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಹಾಡಿದರು. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಘಟಕದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಡಾ. ಜಿ. ಡಿ. ಜೋಶಿ ಅವರು ಸಮಾರೋಪದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತ ಕಣವಿ ಅವರ ಕಾವ್ಯದ ವಿವಿಧ ಮಗ್ಗುಲುಗಳ ಬಗೆಗೆ ಮಾತನಾಡಿದರು

**ಕುವೆಂಪು ಜನ್ಮ ಶತಮಾನೋತ್ಸವ
ಕನ್ನಡ ಸಾರಸತ್ಯ ಲೋಕವನ್ನು
ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿದ ವಿಚಾರಶೀಲ
ಕವಿ ಕುವೆಂಪು ಐ.ಎಂ. ವಿಠಲಮೂರ್ತಿ**

ಕಳೆದ ಶತಮಾನದ ದಾರ್ಶನಿಕರೂ, ಚಿಂತಕರೂ, ಸಾಹಿತಿಗಳೂ, ವಿಚಾರಶೀಲರೂ ಆದ ಕುವೆಂಪುರವರು ತಮ್ಮ ಧೃಢ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಗುರುತುಗಳನ್ನು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಕವಿಗಳಾಗಿ, ನಾಟಕಕಾರರಾಗಿ, ಕಾದಂಬರಿಕಾರರಾಗಿ, ವಿಚಾರವಂತ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿ ಕನ್ನಡ ಸಾರಸತ್ಯ ಲೋಕವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ” ಎಂದು ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ವಾರ್ತಾ ಕಮೀಷನರ್

OBITUARY

We are deeply grieved to inform our members of the sudden demise of Shri. P. L. Rajagopala Rao, one of our senior members, on 2nd February 2004, at Bangalore.

Shri. Rajagopala Rao, who was working with Air India, was an active member of the Association. He always had a keen interest in the activities of the Association and had many friends here, who will miss him now.

Shri. Rajagopala Rao had moved to Bangalore in the Early 80's after his retirement, to be with his brothers and sisters. We pray that they be endowed with the strength to bear this loss.

ಐ.ಎಂ. ವಿಠಲ ಮೂರ್ತಿಯವರು ಡೊಂಬವಲಿಯ ಮೈಸೂರು ಸಂಗೀತ ವಿದ್ಯಾಲಯದವರು ವಿರ್ಪಡಿಸಿದ್ದ ಕುವೆಂಪು ಶತಮಾನೋತ್ಸವದ ಸಮಾರಂಭವನ್ನು ಉದ್ಘಾಟಿಸುತ್ತಾ ನುಡಿದರು. ಅವರ ವೊದಲಿನ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ನಿಸರ್ಗದ ಕಡೆ ಹೆಚ್ಚು ಒಲವು ಇದ್ದುದು ಕಂಡು ಬಂದರೂ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿನೆಯಲ್ಲಿ ವೈಚಾರಿಕ ಚಿಂತನೆ, ವಿಶ್ವಮಾನವ ನಿರ್ಮಾಣದ ದೃಷ್ಟಿ ಕೋನಗಳನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ಕರ್ನಾಟಕದ ಭೌಗೋಳಿಕ, ಐತಿಹಾಸಿಕ, ಪೌರಾಣಿಕ, ಪುಣ್ಯ ಪುರುಷರನ್ನು ವೈಭವೀಕರಿಸಿರುವುದಲ್ಲದೇ ಕನ್ನಡಾಂಬೆ ಭಾರತಾಂಬೆಯ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಪುತ್ರಿ ಎಂದು ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವರು ರಚಿಸಿರುವ ಜನಪ್ರಿಯ ಗೀತೆ ‘ಜಯಹೇ ಕರ್ನಾಟಕ ಮಾತೆ’ಯನ್ನು ನಾಡಗೀತೆಯನ್ನಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿರುವುದು ಕುವೆಂಪುರವರ ಶತಮಾನ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ತೋರಿಸುವ ಗೌರವ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟರು.

ಕುವೆಂಪು ಉಪನ್ಯಾಸ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಶ್ರೀಮತಿ ಸುಮನ್ ಚಿಪ್ಪೂಣಕರ್‌ರವರು ಕುವೆಂಪುರವರ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ವಿದ್ವತ್ ಪೂರ್ಣ ಉಪನ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದರು.

ಸಂಗೀತ ವಿದ್ಯಾಲಯದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೃಂದ ಕುಮಾರಿ ಸೌಮ್ಯಳ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪುರವರ ಕವನಗಳನ್ನು ವಿಧುಶಿ ಉಮಾನಾಗಭೂಷಣ್ ಸಂಯೋಜನೆಯೊಂದಿಗೆ ಹಾಡಿದರು.

ಮುಂಬಯಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಎರಡು ದತ್ತಿ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳು

ಗೌರೀಶ್ ಕಾಯ್ಕಿಣಿ ಅವರದು ಒಹು ಎತ್ತರದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ. ಕನ್ನಡದ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ಚಿಂತಕರಲ್ಲಿ ಅವರೂ ಒಬ್ಬರು. ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯಸೃಷ್ಟಿ ಅರವತ್ತು

ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರುಸಾವಿರ ಬಿಡಿಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಹರಡಿಕೊಂಡಿವೆ. ಅವರು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಓದುವುದೆಂದರೆ ಜಗತ್‌ಪರ್ಯಟನ ಮಾಡಿಬಂದಂತೆ. ಇಂತಹ ಧೀಮಂತ ಸಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರು ಸರಿಯಾದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಗುರುತಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಪ್ರಭಾವಿವೇಕದಿಂದ ಒಡಮೂಡಿದ ಪ್ರಶೋಪನಿಷತ್ ಎಂದು ಪ್ರೊ. ವಿಷ್ಣುನಾಯ್ಕ ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು.

ಕನ್ನಡ ವಿಚಾರ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಗೌರೀಶ್ ಕಾಯ್ಕಿಣಿಯವರ ಕೊಡುಗೆ ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ ಮುಂಬಯಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಘಟಕ ಜಂಟಿಯಾಗಿ ಆಯೋಜಿಸಿದ್ದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ವೊಟ್ಟವೊದಲ ಬಾರಿಗೆ, ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದವನ್ನು, ಪಶ್ಚಿಮದ ಪ್ರತಿಭೆಗಳನ್ನು, ಪಶ್ಚಿಮದ ಮೆದುಳುಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಟ್ಟಿ ಇಳಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂದು ಅವರು ನುಡಿದರು. ಸರಿಯಾದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಭ್ರಾತನೀಲ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು ಎಂದವರು. ಗೌರೀಶರ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅವಲೋಕನ ಮಾಡಿದರು.

'ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಕೊಡುಗೆ' ಎನ್ನುವ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಕವಿ, ಸಾಹಿತಿ, ಡಾ. ಸುನೀತಾ ಎಂ. ಶೆಟ್ಟಿಯವರು ಉಪನ್ಯಾಸ ನೀಡಿದರು. ಮಹಿಳೆ ಇಂದು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾಧ್ಯಮದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಶಕ್ತವಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ತನ್ನದೇ ಆದ ಆನನ್ಯತೆಯನ್ನು ಅವಳು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಮುಂಬಯಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಕೊಡುಗೆ ಗಣನೀಯವಾಗಿದೆ ಎಂದವರು ಸೋದಾಹರಣವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದರು.

ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾದ ಡಾ. ಜಿ. ಎನ್. ಉಪಾಧ್ಯ ಅವರು ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು. ಪ್ರಾಸ್ತಾವಿಕ ಭಾಷಣವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಪರಿಷತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಘಟಕದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಡಾ. ಡಿ. ಜೋಶಿಯವರು ಮಾಡಿದರು.

ಲೇಖನ / ಬರಹಗಳಿಗೆ ಆಹ್ವಾನ

ಗೋವಾ ರಾಜ್ಯದಿಂದ 'ಗೋವಾ ದರ್ಪಣ' ಎಂಬ ಕನ್ನಡ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಸಿದ್ಧತೆಗಳು ನಡೆದಿದ್ದು, ಬರುವ ಫೆಬ್ರವರಿ / ಮಾರ್ಚ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಲಿರುವ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಗೋವಾದ ವಿವಿಧ ಪ್ರದೇಶಗಳ/ಕನ್ನಡಿಗರ ವಿಷಯವಲ್ಲದೆ, ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗುವುದು.

ಈ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಲೇಖನ, ಕಥೆ, ಚುಟುಕು ಅಥವಾ ಕವನಗಳನ್ನು ಅಪ್ಪಾನಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿಕೊಡಬೇಕಾಗಿ ವಿನಂತಿಸಲಾಗಿದೆ :

GOA DARPANA, MCS 34, Housing Board Colony, Porvorim - Goa 403 521. Ph.:0832 - 2410672

ಭಾವಪರವಶರಾದ ಡಾ. ಮಂಜುನಾಥ್
 ಹೊಂಬವಲಿಯ ಮೈಸೂರು ಸಂಗೀತ ವಿದ್ಯಾಲಯದವರು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ತ್ಯಾಗರಾಜರ ಆರಾಧನಾ ಮಹೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಡಾ. ಮಂಜುನಾಥ್ ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಗಳಾಗಿ ಆಗಮಿಸಿದ್ದರು.

ಡಾ. ಮಂಜುನಾಥ್‌ರವರು ತಮ್ಮ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರ ದೇವರ ನಾಮಗಳನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಹಾಡಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರಲ್ಲದೇ, ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರ 'ಕೇಳಿನೋ ಹರಿ ತಾಳನೋ', 'ವ್ಯರ್ಥವಾಯಿತೇ ಜನಮ', 'ರಾಮನಾಮಪಾಯಸಕ್ಕೆ ಕೃಷ್ಣನಾಮ ಸಕ್ಕರೆ' ದೇವರ ನಾಮಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾ ವೇದಿಕೆಯಿಂದ ಇಳಿದು ಬಂದು ಪ್ರೇಕ್ಷಕವರ್ಗದ ಮಧ್ಯೆ ಹಾಡುತ್ತಾ ಸಂಚರಿಸಿ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಕ್ಕರೆ ವಿತರಣೆ ಮಾಡಿ ಸಭಕರಲ್ಲೆ ರೂ ರಾಮನಾಮವನ್ನು ಜಪಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ದೃಶ್ಯ ಅಮೋಘವಾಗಿತ್ತು.

ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಆಗಮಿಸಿದ್ದ ಗೌರವ ಅತಿಥಿ ತಾಳವಾದ್ಯವಿದ್ಯಾನ್ ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಮೌಳಿಯವರು ವಿದ್ಯಾಲಯದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಗಾಯನ ಮಟ್ಟದ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಗೌರವ ಅತಿಥಿ ನಾಯ್ಕವಿದುಷಿ ಬಿ.ಎಸ್. ಲಲಿತಾರವರು ವಿದ್ಯಾಲಯದ ಚುಟುಕುಗಳನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದರು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಬಂದಿದ್ದ ಸಂಗೀತ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆ ಅರ್ಹತಾ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಕು. ಅರ್ಚನಾ, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಗೋಮತಿ (ಜೂನಿಯರ್) ಮತ್ತು ಗೋಮತಿಯವರಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಗಳು ವಿತರಿಸಿದರು. ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ದಾನಿಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನ ಹಣವನ್ನು ಅರ್ಹ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ವಿತರಿಸಲಾಯಿತು.

ಮುಂಬಯಿ ಕನ್ನಡ ಸಂಘದ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರ ಆರಾಧನಾಮಹೋತ್ಸವ
 ಮಾಟುಂಗದಲ್ಲಿರುವ ಮುಂಬಯಿ ಕನ್ನಡ ಸಂಘದ ವತಿಯಿಂದ ತಾ. 15-2-2004ರಂದು ಮೈಸೂರು ಅಸೋಸಿಯೇಶನ್ ಸಭಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರ 440ನೇ ಆರಾಧನಾ ಮಹೋತ್ಸವ ನಡೆಯಿತು. ಇದರ ಅಂಗವಾಗಿ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರ ದಾಸರ ದೇವರ ನಾಮಗಳನ್ನು ಹಾಡುವ ಸ್ಪರ್ಧೆಯನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಸ್ಪರ್ಧೆಯ

ತೀರ್ಪುಗಾರರಾಗಿ ವಿದ್ಯಾನ್ ಶ್ರೀ ಜಿ.ಎನ್. ಅಶೋಕ, ಶ್ರೀಮತಿ ಸರಸ್ವತಿ ಮುರಳೀಧರ್ ಶ್ರೀಮತಿ ವೀಣಾ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಸಹಕರಿಸಿದ್ದರು.

ಬೆಂಗಳೂರಿನ 'ವಿಶ್ವತಾ' ಕಲಾವಿದರಿಂದ 'ಶ್ರೀ ಪುರಂದರನಮನ' ನೃತ್ಯ ರೂಪಕ ಪ್ರದರ್ಶನ ನಡೆಯಿತು. ಈ ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಯಾಗಿ ಉದ್ಯಮಿ ಹಾಗೂ ಮುಂಬಯಿಯ ವೊಗವೀರ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ಮಂಡಳಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಆರ್. ಪುತ್ರನ್ ಆಗಮಿಸಿದ್ದರು. ಅವರು ವಿಜೇತರಿಗೆ ಬಹುಮಾನ ವಿತರಣೆ ಮಾಡಿ, ಮುಂಬಯಿ ಕನ್ನಡ ಸಂಘದ ಧಾರ್ಮಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಚುಟುಕುಗಳನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲದೆ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ನೃತ್ಯರೂಪಕ ಭಜನೆ ಸಂಗೀತದಿಂದ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಉಳಿಯುವುದು ಇವಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರ ಸಹಕಾರ ಅಗತ್ಯ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ಸಂಘದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಬಿ. ಎಸ್. ನಾಯಕ್ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಪ್ರಾಸ್ತಾವಿಕ ಮಾತನಾಡಿದರು.

ಶ್ರೀಮತಿ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀ ಪಾಟೀಲ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ನಿರೂಪಣೆ ಮಾಡಿದರು.

ದಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಂಗರ ಜನ್ಮ ತತ್ವಾಬ್ಧಿ ರಂಗಭೂಮಿ ಮುನ್ನಡೆಗೆ ಕರೆ

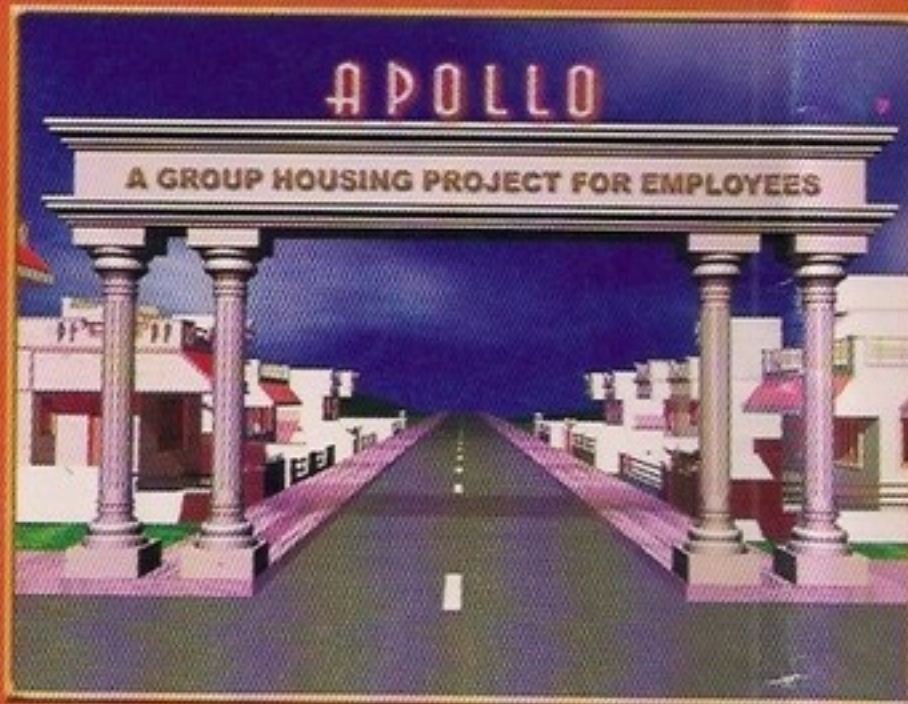
ಕನ್ನಡದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನಾಟಕಕಾರ, ಸಾಹಿತಿ ಪದ್ಮ ಭೂಷಣ ಶ್ರೀ ರಂಗರ ಜನ್ಮ ತತ್ವಮಾನೋತ್ಸವವನ್ನು ದಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಆದ್ದೂರಿಯಿಂದ ಆಚರಿಸಿದರು.

ತತ್ವಮಾನೋತ್ಸವವನ್ನು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದ 'ದೆಹಲಿ ಕನ್ನಡಿಗ' ಪತ್ರಿಕೆ ಸಂಪಾದಕ ವಾ. ಸಾಮಗ ಅವರು ಆದ್ಯ ರಂಗಾಚಾರ್ಯ, ಆರ್. ವಿ. ಚಾಗೀರದಾ ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳಿಂದಲೂ ಖ್ಯಾತರಾದ ಶ್ರೀರಂಗರು ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ, ಹರಿಜನ್ವಾರ, ಕತ್ತಲೆ ಬೆಳಕು, ಶೋಕಚಿತ್ರ, ಉತ್ತಮ ಪ್ರಭುತ್ವ ಲೋಳಲೊಟ್ಟಿ ಮುಂತಾದ 46 ನಾಟಕ ಬರೆದು ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲೇ ನೂತನ ಇತಿಹಾಸ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದವರೆಂದರು. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಶ್ರೀರಂಗರ ಸ್ಮಾರಕ ದಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಗ್ರಹಾಲಯ, ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗಾಗಿ ಅತಿಥಿಗೃಹ ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಶ್ರೀರಂಗರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಹಿಂದಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿ ದಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಂಗ ನಾಟಕೋತ್ಸವ ಏರ್ಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಆಗ್ರಹ ಪಡಿಸಿದರು.

ದೆಹಲಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕಿ, ಲೇಖಕಿ ಪ್ರೊ. ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಜಂಬೋಲ್‌ಕರ್ ಅವರು ಶ್ರೀರಂಗರ 'ಕಾಳಿದಾಸ' ವಿಮರ್ಶಾಗ್ರಂಥ ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಮಹತ್ವದ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿದೆಯೆಂದರು. ಶ್ರೀರಂಗರ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಸೃಷ್ಟಿ, ಪುರುಷಾರ್ಥ, ಗೌತಮನ ಶಾಪ, ಸೌಜನ್ಯದ ಬೆಲೆ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆ, ವೈಚಾರಿಕ ಮನೋ ವಿಶ್ಲೇಷನೆಯಿಂದ ಉತ್ತಮ ಸೃಜನಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿವೆ ಎಂದರು.

A Home Plan For Better Tomorrow ...

Just Walk In To ...

- **Turn Key Project**
  - **Finance Provided**
  - **Run By Professional Team**
- Location : Gokul Main Road
Near Airport**

Registered Office:

APOLLO

BUILDERS & LAND DEVELOPERS PVT. LTD.

No. E-702, Shantiniketan Complex,
Mira-Bhayandar Road, East, Thane,
Mumbai 401 107 Tel: 022-281128590 Cell:

Branch Office:

APOLLO

BUILDERS & LAND DEVELOPERS PVT. LTD.

#7, 'B' Block, First Floor, Revankar Complex,
Court Circle, HUBLI 580 029
Tel: (0836) 2258182, Cell: 94481-38182 (0836) 684068

TEJASWINI ARTS MEDIA